

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยโครงการ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นอำเภอเชียงแสนเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ในชุดโครงการ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสน เพื่อสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวของ ตำบลบ้านแซวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของบนเส้นทาง R3E และเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับเมืองโบราณสุวรรณโคมคำใน สปป.ลาว

ผลการศึกษานำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสน

ตอนที่ 2 การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ และเส้นทาง R3E

ตอนที่ 3 การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับเมืองโบราณสุวรรณโคมคำใน สปป. ลาว

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสน

การศึกษาคำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ข้อมูลเบื้องต้น พฤติกรรมการเดินทาง และความสนใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในเขตอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นไปประกอบการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ผลการศึกษามีดังนี้

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเที่ยวอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 21- 40 ปี มีสถานภาพโสดและสมรสในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาทขึ้นไป และมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตภาคเหนือมากที่สุด

พฤติกรรมการเดินทาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะมากันเป็นกลุ่ม 4 – 5 คน และกลุ่ม 1 – 3 คนในสัดส่วนใกล้เคียงกัน จัดการ เดินทาง ด้วยตนเองเดินทาง โดยหาพาหนะเดินทาง มาเองและ เดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อน หรือ คนรู้จักครอบครัวและเดินทางมาเที่ยวเชียงแสนเป็นครั้งแรก ใช้เวลาเดินทาง 1-3 วัน ใช้งบประมาณ 5000 – 10,000 บาท

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.0 ไม่ทราบข่าวเกี่ยวกับการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงของมาก่อน แต่ความสนใจในการท่องเที่ยวเส้นทางไทย – ลาว – เวียดนาม - จีน หลังจากสะพาน

สร้างเสร็จ ถึงร้อยละ 90.0 และมีความสนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวระหว่างเชียงใหม่ – เชียงของ ถึง ร้อยละ 84.2

ข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวเชียงใหม่และเชียงของดังแสดงในตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวเชียงใหม่และเชียงของ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	212	53.0
ชาย	187	46.8
รวม	400	100.0
2. อายุ		
15 - 20 ปี	43	10.8
21 - 30 ปี	124	31.0
31 - 40 ปี	130	32.5
41 - 50 ปี	71	17.8
51 ปีขึ้นไป	32	8.0
รวม	400	100.0
3. สถานภาพ		
โสด	191	47.8
สมรส	176	44.0
หย่า	33	8.2
รวม	400	100.0
4. ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	275	68.8
ภาคกลาง	76	19.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19	4.7
ภาคใต้	30	7.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 1-1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
5. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	42	10.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	35	8.8
มัธยมปลาย / ปวช.	63	15.8
อนุปริญญา / ปวส.	61	15.3
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	159	39.8
สูงกว่าปริญญาตรี	40	10.0
รวม	400	100.0
6. อาชีพ		
เกษตรกร	27	6.8
รับจ้าง	148	37.0
รับราชการ	77	19.3
รัฐวิสาหกิจ	65	16.3
อื่น ๆ	83	20.8
รวม	400.0	100.0
7. รายได้		
0-5,000 บาท	76	19.0
5,001 – 10,000 บาท	123	30.8
10,001 – 15,000 บาท	70	17.5
15,001 – 20,000 บาท	52	13.0
20,001 – 25,000 บาท	34	8.5
สูงกว่า 25,001 บาท	45	11.3
รวม	400.0	100.0
8. จำนวนคนในการท่องเที่ยว/ครั้ง		
1 - 3 คน	150	37.5
4 - 5 คน	122	30.5
7 - 10 คน	75	18.7
มากกว่า 10 คน	53	13.3
รวม	400	100.0

ตารางที่ 1-1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
9. งบประมาณที่มาต้องเที่ยวครั้งนี้		
5000 - 10000 บาท	169	42.3
1001 - 15000 บาท	74	18.5
15001 - 20000 บาท	81	20.3
มากกว่า 20001 บาท	76	19.0
รวม	400	100.0
10. จำนวนวันที่ใช้เวลาท่องเที่ยวแต่ละครั้ง		
1 - 3 วัน	236	59.0
4 - 6 วัน	90	22.5
7 วันขึ้นไป	75	18.5
รวม	400	100.0
11. จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวเชียงใหม่		
ครั้งแรก	155	38.8
2 ครั้ง	93	23.3
3 ครั้ง	60	15.0
4 ครั้งขึ้นไป	92	23.0
รวม	400	100.0
12. ลักษณะการเดินทาง		
มีพาหนะเดินทางมาเอง	305	76.3
มากับบริษัทนำเที่ยว	73	18.3
อื่น ๆ	22	5.5
รวม	400	100.0
13. ผู้ร่วมการเดินทาง		
มาคนเดียว	23	5.8
มากับคณะทัวร์	67	16.8
มากับครอบครัว	125	31.2
มากับเพื่อน / คนรู้จัก	185	46.2
รวม	400	100.0

ตารางที่ 1-1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
14. นักท่องเที่ยวรับทราบโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่เชียงของ		
ทราบ	184	46.0
ไม่ทราบ	216	54.0
รวม	400	100.0
15. ความสนใจท่องเที่ยวเส้นทางไทย – ลาว – เวียดนาม – จีน หลังจากสร้างสะพานเสร็จสิ้น		
สนใจ	360	90.0
ไม่สนใจ	13	3.2
ไม่แน่ใจ	27	6.8
รวม	400	100.0
16. ความสนใจท่องเที่ยวระหว่างเส้นทางเชียงแสน – เชียงของ		
สนใจ	337	84.2
ไม่สนใจ	37	9.3
ไม่แน่ใจ	26	6.5
รวม	400	100.0

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางผ่านระหว่างเชียงแสน – เชียงของที่นักท่องเที่ยวสนใจ แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทในระดับมาก โดย สี่อันดับแรกที่สามารถนำไปจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ วัดเก่าแก่โบราณ และ โบราณสถาน การเข้าไปท่องเที่ยวเมืองสุวรรณโคมคำ (สปป.ลาว) การล่องเรือแม่น้ำโขง และการท่องเที่ยวหาดหินงาม และหาดทรายงาม ตามลำดับ

จากข้อมูลยังพบอีกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสนใจในวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพในชุมชนระดับมากเกือบทุกรายการดังรายละเอียดในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจในเส้นทางระหว่างเชียงใหม่ – เชียงของ

รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความสนใจ
วัดเก่าแก่และ โบราณสถาน	3.96	1.05	น่าสนใจมาก
ข้ามไปท่องเที่ยวเมืองสุวรรณโคมคำ (ลาว)	3.89	1.02	น่าสนใจมาก
ล่องเรือชมแม่น้ำโขง	3.89	1.04	น่าสนใจมาก
เที่ยวหาดหินงาม หาดทรายงาม	3.81	1.05	น่าสนใจมาก
ซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก	3.68	1.00	น่าสนใจมาก
อนุสรณ์สถาน สามผู้กล้า	3.66	1.04	น่าสนใจมาก
น้ำตก	3.64	1.06	น่าสนใจมาก
งานเกษตรทฤษฎีใหม่	3.59	1.10	น่าสนใจมาก
อุทยานป่าไม้	3.50	1.06	น่าสนใจมาก
การแสดงชนเผ่า	3.49	1.06	น่าสนใจมาก
ท่องเที่ยวหมู่บ้านเฮ้า	3.48	1.06	น่าสนใจมาก
ชมการทอผ้า	3.47	1.06	น่าสนใจมาก
บ้านพักโฮมสเตย์	3.47	1.10	น่าสนใจมาก
ชมการเลี้ยงหมูหลุม	3.46	1.16	น่าสนใจมาก
สวนผลไม้	3.45	1.08	น่าสนใจมาก
การจับปลาด้วยการไหลมอง	3.45	1.11	น่าสนใจมาก
การเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด	3.28	1.14	น่าสนใจปานกลาง
รวมทั้งสิ้น	3.59	1.07	น่าสนใจมาก

ตอนที่ 2 การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว

อำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ และเส้นทาง R3E

การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของและเส้นทาง R3E มีผลการศึกษาค้นพบบนดังนี้

1. ผลการศึกษาศักยภาพของชุมชน
2. ผลการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ
3. ผลการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว
4. ผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
5. ผลการทดสอบเส้นทาง

1. ผลการศึกษาศักยภาพของชุมชน

การศึกษาศักยภาพของชุมชน คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลจากเอกสารและทำการสำรวจพื้นที่ร่วมกับชุมชน ได้บริบทของตำบลบ้านแซว ทูนาทางสังคม และศักยภาพทางการท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซว ดังนี้

1.1 บริบทของตำบลบ้านแซว

ตำบลบ้านแซวตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกของอำเภอเชียงแสน ระยะทาง 10 กิโลเมตรและห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงราย ระยะทาง 74 กิโลเมตร มีหมู่บ้านจำนวน 15 หมู่บ้านประชาชนประกอบด้วยชนเผ่าต่างๆ โดยมีกลุ่มชน 5 กลุ่มหลักๆ คือ ชาวพื้นเมือง ชาวลาว ชาวอีสาน ชาวไทยเขา และชาวไทลื้อ มีหมู่บ้านจำนวน 9 หมู่บ้านตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่ราบริมแม่น้ำโขงบริเวณชายแดนไทย -ลาว ได้แก่ บ้านแซว บ้านทุ่ง บ้านท่าขันทอง บ้านป่าติง บ้านเกาะผาคำ บ้านสบกก บ้านสวนดอก บ้านสันทรายทองงาม บ้านแซวกลาง บ้านห้วยกว๊าน ชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า เผ่าเมี่ยน อาข่า จำนวน 4 หมู่บ้านตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตที่สูงทางทิศใต้ของตำบล ได้แก่ บ้านห้วยเตือ บ้านห้วยกว๊าน บ้านห้วยข่อยหล่อย บ้านห้วยน้ำเย็น และชาวจีนฮ่อ ซึ่งเป็นอดีตทหารจีนคณะชาติ กองพล 93 จำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแม่แอบ

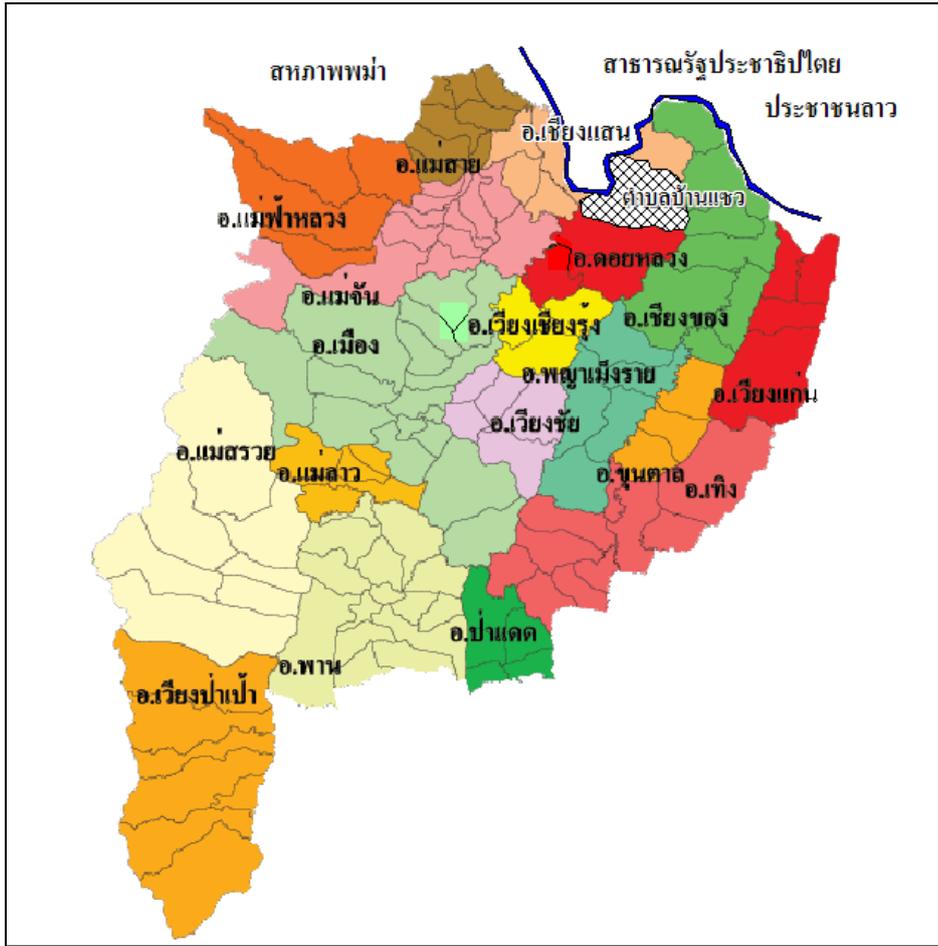
ตำบลบ้านแซวมีเนื้อที่ 209 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 130,625 ไร่) ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับที่ราบระหว่างหุบ เขา ที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำกกและแม่น้ำโขง มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ราษฎร ส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือน อยู่บริเวณที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ ส่วนชาวไทยภูเขา และอดีตทหารจีนคณะชาติ ตั้งบ้านเรือน อยู่บนภูเขาสูงด้านทิศใต้ของตำบลในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ มีแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญ ได้แก่ ลำห้วยแม่แอบ ร่องขุน ลำน้ำบาง แม่น้ำกก หนองน้ำ แม่น้ำห้วยกว๊าน มีแม่น้ำโขง เป็นพรมแดนแบ่งดินแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศเหนือ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและตำบลแม่เงิน

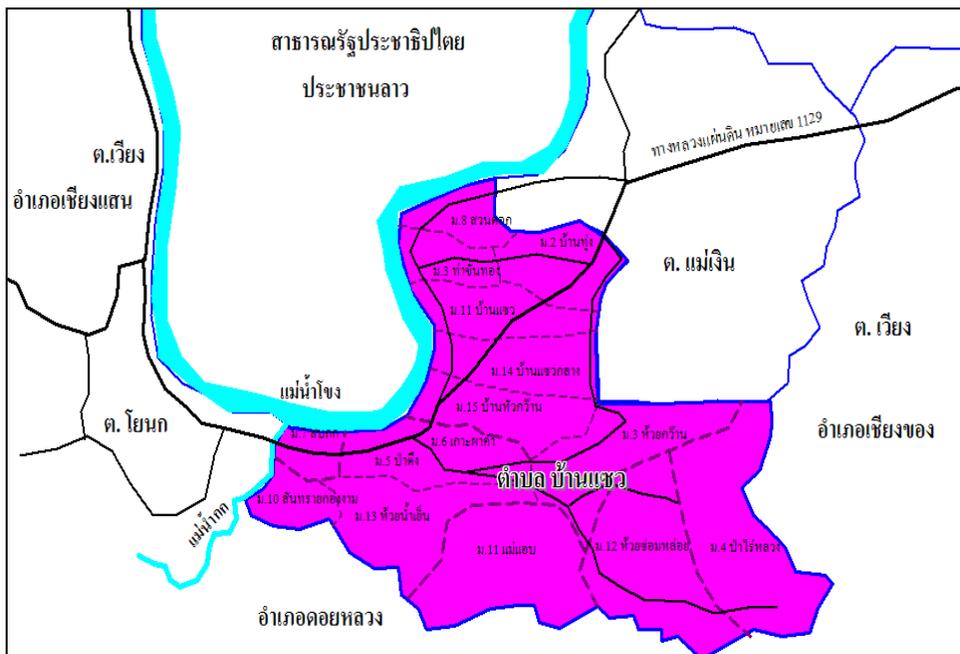
ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลแม่เงิน อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลโชคชัย กิ่งอำเภอคอยหลวง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหนองป่าก่อ กิ่งอำเภอคอยหลวงและตำบลเวียง เชียงแสน

ภาพที่ 1-4 แผนที่จังหวัดเชียงรายและที่ตั้งของตำบลบ้านแซว

ภาพที่ 1-5 แผนที่เขต ตำบลบ้านแซว

ประชากร ประชากรในเขตพื้นที่ ตำบลบ้านแซว มีความหนาแน่นเฉลี่ย 50 คน / ตาราง กิโลเมตร เป็นชาย 5,732 คน หญิง 5,527 คน รวมทั้งสิ้น 11,259 คน

สภาพทางเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ปศุสัตว์ ค้าขาย และรับจ้าง ประกอบด้วยการทำนาข้าวตาม ที่ราบริมฝั่งแม่น้ำกก และแม่น้ำโขง การทำสวนส้ม โอ เงาะ ลำไย และ ลิ้นจี่ การปลูกพืชผัก การทำไร่ข้าวโพด ยาสูบ และการค้าขาย รายได้เฉลี่ยของราษฎรประมาณ 15,000 บาท/ปี ภายในตำบลมีโรงงานอุตสาหกรรม 3 แห่ง และโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง 40 แห่ง

สภาพสังคม สภาพสังคมในเขตตำบลบ้านแซว มีหน่วยงานทางสังคม ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 7 ศูนย์
2. โรงเรียนประถม	จำนวน 7 แห่ง
3. โรงเรียนมัธยม	จำนวน 1 แห่ง
4. วัด / สำนักสงฆ์	จำนวน 13 แห่ง
5. ศาลเจ้า	จำนวน 2 แห่ง
6. โบสถ์	จำนวน 8 แห่ง
7. สถานีอนามัย	จำนวน 3 แห่ง
8. สถานีตำรวจชุมชน	จำนวน 2 แห่ง
9. หน่วยทหารพราน	จำนวน 3 แห่ง

การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม มีทางหลวงหมายเลข 1229 ผ่านในเส้นทาง ตำบลบ้านแซว มีระยะทาง 25 กิโลเมตร นอกจากนั้นจะเป็นทางลาดยางของ ร.พ.ช. ไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 8 กิโลเมตร และมีเส้นทางดินลูกรังไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 27 กิโลเมตร

การโทรคมนาคม มีสถานีโทรคมนาคม 3 แห่งบริการโทรศัพท์ทางไกล 17 แห่ง แหล่งน้ำธรรมชาติ มีลำน้ำและลำห้วย จำนวน 18 สาย บึง หนองและอื่น ๆ 6 แห่ง แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ฝาย 10 แห่ง บ่อน้ำตื้น 205 แห่ง บ่อโยก 8 แห่ง และ ประปา 12 แห่ง

ข้อมูลอื่น ๆ

ป่าไม้ประมาณ 50,000 ไร่ และน้ำตก 3 แห่ง

มวลชนหรือกลุ่มที่จัดตั้ง ได้แก่ ลูกเสือชาวบ้าน จำนวน 665 คน กองทุนเพื่อความมั่นคงของชาติ 200 คน (2 รุ่น) อปพร 150 คน และ หมู่บ้าน อปพร. จำนวน 10 หมู่บ้าน

1.2 ทูทางสังคมและศักยภาพของการท่องเที่ยว

จากการสำรวจพบว่าหมู่บ้านที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสามารถจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับอำเภอเชียวแสน และอำเภอเชียงของ และเมืองโบราณสุวรรณโคฒาคำ คือหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ติดกับถนนหมายเลข 1229 และอยู่ติดกับแม่น้ำโขง จำนวน 5 หมู่บ้านได้แก่ บ้านสันทรายทองงาม บ้านสบก บ้านแซว บ้านท่าขันทองและบ้านสวนดอก โดยแต่ละหมู่บ้านมีลักษณะเด่นดังนี้

1.2.1 บ้านสันทรายทองงาม

บ้านสันทรายทองงามเดิมเป็นหมู่บ้านร้างชื่อหมู่บ้านปากกล้วย มีชนพื้นเมืองประมาณ 10 ครอบครัว มาทำไร่ เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาชนเผ่าไทลื้อได้อพยพ จากสิบสองปันนามาร่วมอยู่ด้วย เมื่อปี พ.ศ. 2518 ได้ตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า สันทรายทองงาม

หมู่บ้านสันทรายทองงาม ตั้งอยู่ติดกับแม่น้ำกกและแม่น้ำโขง เป็นหมู่บ้านแรกเมื่อเข้าเขตของตำบลบ้านแซวที่มีอาณาเขตติดต่อกับ อ.บด.เวียง เชียงแสน ประชาชนส่วนใหญ่ บ้านเรือนใกล้กับเส้นทางหลักหมายเลข 1229 สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำกกและแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่นา ไร่ และสวน มีเขตพื้นที่เป็นเขตป่าอนุรักษ์บางส่วน

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม ปลูกสั้ว โดยมีการทำนาข้าว ปลูกข้าวโพด ปลูกพืชผักสวนครัว ยาสูบ พริกตามไร่ริมฝั่งแม่น้ำกก และแม่น้ำโขง เป็นหลัก อาชีพอื่นได้แก่การ รับจ้าง และ ค้าขาย

ประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้าน ได้แก่งานบุญกฐิน งานวันปีใหม่ งานก๋วยสลาก งานวันสงกรานต์ งานสงน้ำพระธาตุ

องค์กรทางสังคมในที่มีบทบาท ในด้านการท่องเที่ยวได้แก่ กลุ่มชมรมไทลื้อบ้านวังช้าง ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่แหล่งท่องเที่ยววัดเก่าแก่และหมู่บ้านไทลื้อ

วัดพระธาตุวังช้าง เป็นพระธาตุที่สร้างโดย ชาวไทยใหญ่ ตั้งอยู่บนดอยเล็กๆริมถนน สายหลักสามารถขึ้นไปวัดพระธาตุคู่สองทางคือ เดินขึ้นทางบันไดและทางรถยนต์ เมื่อขึ้นไปถึงยอดดอย สามารถมองเห็นทัศนียภาพโดยรอบได้

ภาพที่ 1-6 วัดพระธาตุวังช้าง

หมู่บ้านไทลื้อวังซาง

ชาวไทลื้อหมู่บ้านนี้เป็นผู้ที่อพยพมาจากสิบสองปันนามาตั้งรกรากอยู่บริเวณริมน้ำตกที่บ้านสันทรายทองงาม ไทลื้อบ้านวังซางเป็นชุมชนเข้มแข็งที่อนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมไว้ ที่หมู่บ้านนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับการต้อนรับด้วยพิธีบายศรีสู่ขวัญและการฟ้อนแบบต่างๆ นอกจากการแสดงไทลื้อแล้วยังจะชิมอาหารและของว่างแบบไทลื้อที่จัดเตรียมให้นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 1-7 วัฒนธรรมไทลื้อบ้านวังซาง

วัดพระธาตุศรีห้วยวาน

วัดนี้สร้างโดยขุนนางชั้นผู้ใหญ่ที่มาปกครองเมืองเชียงแสนในช่วงปี พ.ศ. 600 เพื่อเป็นที่บรรจุสารีริกธาตุ และเป็นที่ยับยั้งอิทธิฤทธิ์ของขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ในสมัยโบราณเจ้าเมืองหรือขุนนางเมื่อมีการสร้างเมืองก็ต้องมีการสร้างวัดควบคู่กันไป เพื่อใช้เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ วัดพระธาตุศรีห้วยวานจึงเป็นวัดหนึ่งที่เป็นวัดเก่าแก่และมีอายุเกือบเท่าเมืองเชียงแสน

วัดนี้ได้เป็นวัดร้างติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ได้เริ่มบูรณะใหม่โดยเมื่อ พ.ศ. 2546 หลวงปู่จัน ได้มาบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานแห่งนี้ และเริ่มก่อสร้างถาวรวัตถุต่างๆ องค์พระธาตุมีความสูงประมาณ 15 เมตรยังคงสภาพเดิม ปัจจุบันวัดพระธาตุศรีห้วยวานได้ขึ้นทะเบียนจากกรมศิลปากรแล้ว

วัดศรีห้วยวานเป็นวัดที่มีสภาพแวดล้อมติดกับแม่น้ำโขงที่เป็นเสน่ห์ในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว จากที่ตั้งของวัดสามารถมองเห็นทัศนียภาพของสองฝั่งแม่น้ำโขงซึ่งมีความสวยงามมาก

ภายในวิหารมีพระพุทธรูปองค์ดำ ใต้ต้นไม้ใหญ่มีพระนั่งใต้ต้นไม้ชื่อ พระพุทธโคดมบริเวณรอบวัดแห่งนี้มีพระพุทธรูป 108 องค์เชื่อว่าการใส่บาตรพระสาวกเพื่อสะเดาะเคราะห์ 108 พันประการและเพื่อเป็นสิริมงคลต่อชีวิตครอบครัว มีองค์พระเจดีย์อยู่ทางด้านขวาของวิหาร ทางเข้าพระวิหารทั้ง 4 ทิศจะมีพระพุทธรูปปางนาคปรกทั้งหมด 8 คู่

ภาพที่ 1-8 วัดศรีหัวกว๊านและพระเชียงแสนสิงห์หนึ่ง

วัดเกาะผาคำ

วัดเกาะผาคำเป็นวัดที่สร้างขึ้นใหม่ก่อสร้างโดยชาวบ้าน ซึ่งร่วมกันสร้างบนเนินเล็กๆ ริมฝั่งแม่น้ำโขง เวลาแม่น้ำโขงแห้งจะมีเกาะทรายมูลกลางแม่น้ำบริเวณนี้จึงเรียกว่า “คอยผาคำ” วัดนี้มีโบราณวัตถุ คือ พระพุทธรูปทองเหลืองชื่อ “พระเจ้าตนหลวงผาคำ” จากจุดชมวิวนวัดสามารถชมทิวทัศน์สองฝั่งโขง และดูนกบริเวณริมน้ำโขงซึ่งมีจำนวนมากได้

ภาพที่ 1-9 วัดเกาะผาคำ

วัดสันทรายกองงาม

เป็นวัดประจำตำบลบ้านแซว และเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ของพระสงฆ์

ภาพที่ 1-10 วัดสันทรายทองงาม

ตารางที่ 1-3 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของบ้านสันทรายทองงาม

องค์ประกอบ	รายละเอียด	หมายเหตุ
1. สิ่งดึงดูดใจ	- มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา 3 วัด - มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติป่าชุมชนที่สมบูรณ์	-วัดสันทรายทองงาม เป็นศูนย์กลางของแหล่งความรู้ คือ มีการเรียนรู้ของพุทธศาสนาในวันอาทิตย์
2. การเข้าถึง	- ถนนหมายเลข 1229	
3. สิ่งอำนวยความสะดวก	- มีร้านอาหาร 3 ร้าน - ศาลาประชาคมของหมู่บ้าน	
4. ที่พัก	มีโรงแรมภูวรินทร์รีสอร์ท ไทลื้อ หมู่บ้านไทลื้อ	มีที่พักในอบต. เวียงและโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง
5. การจัดกิจกรรมท่องเที่ยว	- ไหว้พระ ทำบุญ ดูหมอ - เดินป่าชุมชน พร้อมกับหมอสมุนไพร และคนในชุมชน - ศึกษาวิสาหกิจชุมชน - ชมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวไทลื้อ	การรักษาโรคตามภูมิปัญญาชาวบ้าน และวิธีการหาอาหารหรือวัตถุดิบตามธรรมชาติในป่าชุมชน
6. การให้บริการอื่น ๆ	- มีศูนย์ให้บริการข้อมูล - มีความปลอดภัย และมีกลุ่ม อปพร ประจำหมู่บ้าน	ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านสันทรายทองงาม

1.2.2 บ้านสบกก

บ้านสบกก เป็นหมู่บ้านตั้งชื่อตามการ บรรจบกันของแม่น้ำกกที่ไหลมาบรรจบ กับแม่น้ำโขงที่ หมู่บ้านนี้ เป็นพื้นที่ติดกับหมู่บ้านสันทรายทองงาม ปัจจุบันเป็นสถานที่ก่อสร้างท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ 2 สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำกก ที่มาบรรจบแม่น้ำโขง พื้นที่ เป็นที่นา และไร่สวน มี พื้นที่เป็นเขตป่าอนุรักษ์บางส่วน

ลักษณะประชากร ประกอบด้วย กลุ่มคนพื้นเมือง คนเชื้อสายลาวที่อพยพเข้ามาทำงาน โรงงาน ยาสูบในอดีต และกลุ่ม ไทลื้อ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม ปศุสัตว์ ค้าขาย ในหมู่บ้านมี ร้านค้า และร้านอาหารเล็ก ๆ มีการทำนาข้าว ปลูกข้าวโพด ปลูกพืชผักสวนครัว ยาสูบ พวานปลา ตามที่ราบริมฝั่งแม่น้ำกก และแม่น้ำโขง

กลุ่มองค์กรทางสังคมที่มีบทบาททางการท่องเที่ยวคือกลุ่มเกษตรกร ที่มีการเลี้ยงหมูหลุม และ กลุ่มประมงที่มีการจับปลา(ไหลมอง) และให้บริการเรือนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ งานประเพณีสำคัญของหมู่บ้านได้แก่ งานบุญกฐิน วันปี ใหม่ งานก๋วยสลาก งานวันสงกรานต์ และงานสงกรานต์น้ำพระธาตุ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน

หาดซ้างตาย

หาดซ้างตายอยู่บนเกาะซ้างตาย บริเวณปากแม่น้ำกกบรรจบกับแม่น้ำโขง บางที่เรียกว่าหาดก๊ ก๊ ซึ่งเป็นชื่อต้นจำฉางที่มีมากบนเกาะ หาดซ้างตาย เป็นชายหาดที่เกิดจากการที่อยู่ในช่วงที่น้ำลดลง ในช่วง เดือนตุลาคม – พฤษภาคม ของทุกปี ในฤดูกาลนี้มักจะพบฝูงนกน้ำ มาออกไข่อุ่ตามหาดหิน และยังสามารถเก็บไข่ (สำหรับน้ำจืด) ได้ตามจุดน้ำตื้นได้อีกด้วย หาดซ้างตายเป็นชายหาดที่มีความ สวยงามมีขนาดความกว้างประมาณ 5 ไร่ ความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ในหาดซ้างตายเป็นสิ่งที่น่า ศึกษาของนักท่องเที่ยว ในช่วงเวลาน้ำลดหาดนี้สามารถใช้จัดกิจกรรมมากมาย หาดที่เกาะซ้างตายเป็น หาด 2 แบบคือ หาดที่เป็นทรายละเอียดและหาดที่เป็นก้อนหินที่ถูกน้ำซัดมา ทับถมในช่วงหน้าน้ำ หินที่ หาดนี้มีลักษณะเฉพาะของหินแม่น้ำโขง คือ เป็นหินกรวดมนที่ไหลตามน้ำมาเป็นระยะทางที่ไกล จึงมี ลักษณะ กลม มน และ กลมเรียวแบน มีหลายสีสวยงาม สามารถเดินเล่นได้ในช่วงฤดูน้ำลด ชายหาดนี้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเรือในแม่น้ำโขง

ทุกๆ ปี องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านแซว ร่วมกับชาวบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางฝึ ง ลาว มักจะร่วมกันจัดกิจกรรมบนหาดซ้างตาย เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ เช่น การเล่นน้ำสงกรานต์ การแข่ง เรือยาว และการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆด้วย

ภาพที่ 1-11 ผู่นกน้ำและการวางไข่ของนกบนหาดข้างตายน

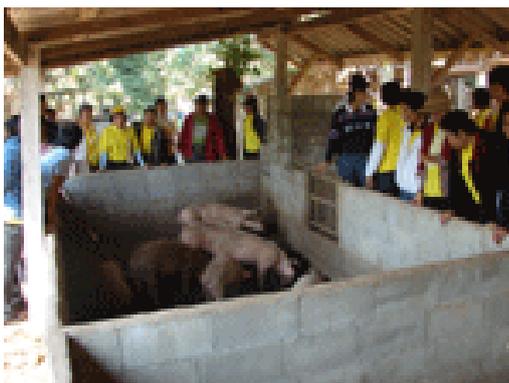
หาดทรายงาม เป็นหาดทรายที่มีความสวยงามกลางแม่น้ำโขง โดยจะเห็นในช่วงฤดูน้ำลด คือ ประมาณเดือน กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม เป็นหาดทรายที่มีทรายค่อนข้างละเอียด หากในปีใดน้ำลดมาก ก็จะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ บนหาดทราย โดยเป็นการประสานความสัมพันธ์ ไทย – ลาว

แม่น้ำโขง เป็นแม่น้ำที่ไหลผ่าน 6 ประเทศ ได้แก่ จีน พม่า ลาว ไทย กัมพูชา เวียดนาม ซึ่งมีความยาวถึง 4,909 กิโลเมตร แม่น้ำโขงอยู่ติดกับหมู่บ้านสบกก มีท่าเรือ ที่ทำนํ้าบ้านสบกก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่ชุมชน และนักท่องเที่ยว เดินทางไปชมทัศนียภาพของแม่น้ำโขงและทิวทัศน์บริเวณสองฝั่งโขงรวมถึงชมวิถีชีวิตของคนลาวริมแม่น้ำโขง

ภาพที่ 1-12 วิถีชีวิตริมน้ำโขงบ้านสบกก

การเลี้ยงหมูหลุม บ้านสบกกมีกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงหมูหลุมซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่สะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น จึงเป็นที่ศึกษาดูงานของหน่วยงานต่างๆเสมอ

ภาพที่ 1-13 การเลี้ยงหมูหลุมบ้านสบกก

ตารางที่ 1-4 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของบ้านสบกก

องค์ประกอบ	รายละเอียด	หมายเหตุ
1. สิ่งดึงดูดใจ	<ul style="list-style-type: none"> - หาดหินที่มีลักษณะเฉพาะของแม่น้ำโขง คือ เป็นหินที่มีลักษณะก้อนกลมแบน เรียว หลากสี และยังมีน้ำวางใจในช่วงฤดูน้ำลดด้วย - หาดทรายงาม จะเห็นในช่วงฤดูน้ำลดเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม เวลา น้ำลดหาดนี้จะมีควมกว้างมาก 	<p>ปรากฏให้เห็นในฤดูน้ำลดช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม</p> <p>ชุมชนและ อบต . มักจะจัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องไทย – ลาวที่หาดนี้</p>
2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ถนนสาย 1229 และทางแม่น้ำโขง	
3. สิ่งอำนวยความสะดวก	<ul style="list-style-type: none"> - ทำน้าบ้านสบกก จุดชมวิว - สถานีอนามัย - ป้อมตำรวจ - ร้านอาหาร - บริการขนส่งทางน้ำ 	
4. ที่พัก	ไม่มีที่พักในหมู่บ้าน	มีที่พักในหมู่บ้านใกล้เคียง

ตารางที่ 1-4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายชื่อ	รายละเอียด
5. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว	- พักผ่อนชมวิวและถ่ายภาพริมแม่น้ำโขง - ศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชน - ล่องเรือในแม่น้ำโขง - ศึกษาระบบนิเวศหาดช้างตาย - เที่ยวเมืองโบราณสุวรรณโคมคำ ใน สปป.ลาว - ซื่อปลา-กินปลาแม่น้ำโขง	- นั่งเรือชมหาดหิน เกาะช้างตาย เดินนวดเท้า บน หินแม่น้ำโขงที่หาดหิน เดินชมหาดทรายงาม สนุกสนานกับการเก็บไข่ (สำหรับน้ำโขง)
6. การให้บริการอื่น ๆ	-การรักษาความปลอดภัย - การซื้อขายปลาสด	

1.2.3 บ้านแซว

บ้านแซวประกอบไปด้วยคนพื้นเมืองที่อพยพมาจากเชียงใหม่ ล่องแม่น้ำโขงมาติดที่วังน้ำบริเวณแหลมที่ยื่น ออกมากลางแม่น้ำโขง จึงตั้งรกรากอยู่บริเวณนั้นและตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านแซว ซึ่งภาษาพื้นเมืองแปลว่า “แหลม” ปัจจุบันบ้านแซวเป็นจุดศูนย์กลางของตำบลบ้านแซว เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล วัดประจำตำบล ตลาด โรงเรียนประจำตำบล และสถานพยาบาล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบติดกับแม่น้ำโขง

ประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์และทำการประมง
ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน

พระสิงห์คำวัดบ้านแซว

วัดบ้านแซว สร้างเมื่อปีพ .ศ. 2427 วัดบ้านแซวเป็นวัดที่มีความพร้อมด้าน การเข้าถึงทั้ง ทางบกและทาง น้ำ เนื่องจากตั้งอยู่ติดถนนสายหลักและติดกับแม่น้ำโขง วัดบ้านแซว เป็นวัดที่มีความเก่าแก่สร้างมานานกว่า 100 ปีมาแล้ว มีองค์พระที่สำคัญที่สุดคือ พระสิงห์คำ และพระสามสี พระสิงห์คำเป็นพระสิงค์1 เชียงแสนอายุกว่า 700 ปี ที่มีรูปสิงห์หรือราชสีห์ค้ำอยู่บริเวณฐานขององค์พระ ปิไลที่ฝนแล้งชาวบ้านจะอัญเชิญพระสิงห์คำมาแห่ช อฝน วัดยังตั้ง อยู่ริมแม่น้ำ โขงจึงมีทิวทัศน์สวยงาม มองเห็นเมืองสุวรรณโคมคำอยู่ฝั่งตรงกันข้าม วัดนี้ได้ทำการบูรณะสร้างพระวิหารขึ้นใหม่ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2489

ภาพที่ 1-14 วัดบ้านแซวและพระสิงห์คำ

ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียงของนายอินผ่อง แก้วคำ

นายอินผ่อง แก้วคำเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลด้านเกษตรอินทรีย์มากมายนับไม่ถ้วน จากแนวคิดชีวิตที่พอเพียงตามรอยเท้าพ่อ ทำให้ นายอินผ่องประสบความสำเร็จ ในชีวิตอย่างน่าศึกษาเรียนรู้ และพร้อมที่จะแบ่งปันความรู้เรื่องเกษตรพอเพียง ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแก่ทุกคนที่มาเยือนด้วยไมตรีจิต

ภาพที่ 1-15 ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียงของนายอินผ่อง แก้วคำ

ตารางที่ 1-5 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของบ้านแซว

องค์ประกอบ	รายละเอียด	หมายเหตุ
1. สิ่งดึงดูดใจ	- วัดบ้านแซว พระสิงห์คำ และ พระสามสี - ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง	
2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	- ใช้ ถนนสาย 1229 และเส้นทาง แม่น้ำโขง	มีท่าเรือที่วัดบ้านแซว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก	- ศาลาประชาคม - ร้านค้า ร้านอาหาร ตลาด - สถานีอนามัย - โทรศัพท์สาธารณะ - หอกระจายข่าว	
4. ที่พัก	ไม่มีที่พัก	มีโฮมสเตย์ในหมู่บ้านใกล้เคียง
5. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว	- ทำบุญ ไหว้พระ - ศึกษาฐานศูนย์การเรียนรู้ - ล่องเรือในแม่น้ำโขง - งานมหกรรม 9 ชนเผ่า	
6. บริการอื่นๆ	บริการข้อมูลและการนำเที่ยว	โดย อบต.

1.2.4 บ้านท่าขันทอง

บ้านท่าขันทอง หมู่ 3 เป็นหมู่บ้านตั้งใหม่ในปี พ.ศ. 2506 โดยราษฎรที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายจังหวัด อาทิ เช่น สกลนคร ชัยภูมิ อุดรธานี ขอนแก่น อุบลราชธานี ชื่อของหมู่บ้าน มาจากบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของท่าเรือและชื่อ วัดในหมู่บ้านคือ วัดพระขันทอง ชาวบ้านจึงนำมารวมกันเป็น “ท่าขันทอง”

บ้านท่าขันทอง ตั้งอยู่ติดกับเส้นทางหลักหมายเลข 1229 อยู่ติดกับแม่น้ำโขง และอยู่ระหว่างบ้านแซวและบ้านสวนดอก สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่ทำไร่และสวนผลไม้

ลักษณะประชากร เป็นชาวไทยอีสาน ที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคมเครือญาติกว่า 210 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด ป่าจำนวน 1 แห่ง คือวัดพระธาตุศรีมาลัยบรรพต เป็นศูนย์กลางประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในชุมชน งานประเพณีสำคัญได้แก่ งานบุญกฐิน วันปีใหม่ งานบุญข้าวจี งานก๋วยสลาก งานวันสงกรานต์ งานบุญบั้งไฟ พญานาค งานวันลอยกระทง

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม ปศุสัตว์ ค้าขาย ในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีร้านค้า และ
ร้านอาหารเล็ก ๆ และการรับจ้าง การทำนาข้าว สวนผลไม้ ปลูกข้าวโพด ปลูกพืชผักสวนครัว
บ้านทำขันทองเป็นหมู่บ้านที่ประชาชนมีความสามัคคีสูงมากจนได้รับรางวัล ต่างๆมากมาย เช่น

ปี พ.ศ. 2524	ได้รับการประกาศเป็นหมู่บ้าน อ.พ.ป
ปี พ.ศ. 2526	ได้รับการประกาศเป็นหมู่บ้านป.ชด หมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง
ปี พ.ศ. 2526	ได้รับโล่รางวัลประกวดหมู่บ้าน อ.พ.ป. อันดับ 1 ของภาคเหนือ
ปี พ.ศ. 2526	ได้รับโล่รางวัลประกวดหมู่บ้าน ป.ชด. อันดับที่ 2 ของภาคเหนือ
ปี พ.ศ. 2528	ได้รับรางวัลร้านค้าชนบท
ปี พ.ศ. 2551	ได้รับรางวัล บ้านอยู่ดีมีสุข หมู่บ้านสีเขียว
ปี พ.ศ. 2551	ได้รับรางวัล เศรษฐกิจพอเพียง
ปี พ.ศ. 2551	ได้รับรางวัลพัฒนาบ้านดีเด่น
ปี พ.ศ. 2551	ได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน

วิถีชีวิตในชุมชนบ้านทำขันทอง เป็นวิถีชีวิตของชาวอีสาน อาทิ การทำไร่ ทำนา และการชมการ
สาธิตกลุ่มสมาชิกต่าง ๆ ในหมู่บ้าน อาทิ กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มขะยะยังยืน กลุ่มปลูกข้าวนาปรัง กลุ่ม
ปลูกถั่วเหลือง กลุ่มทำข้าวกล้อง กลุ่มกลองยาว กลุ่มนุ้ยอินทรีย์ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์
กลุ่มทอผ้า กลุ่มเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ชน

ภาพที่ 1-16 บ่อเลี้ยงจิ้งหรีดด้วยผักพื้นบ้านปลอดสารพิษ

ภาพที่ 1-17 เชื้ออีสานและกลุ่มกลองยาวบ้านท่าขันทอง

ภาพที่ 1-18 ผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านท่าขันทอง

การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ บ้านท่าขันทองมีบ้านพักโฮมสเตย์ที่รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการชมวิถีชีวิตวัฒนธรรมชนบทจำนวน 24 หลัง ซึ่งนอกจากให้บริการที่พักแล้วกลุ่มโฮมสเตย์ยังจัดบริการเสริมอื่นๆเช่น บริการเลี้ยงขันโตก การแสดงกลองยาวและเชื้ออีสาน นำนักท่องเที่ยวนั่งรถอีต๊อกเที่ยวในหมู่บ้านด้วย จุดเด่นของบ้านโฮมสเตย์คือ การนำเอาทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการดำเนินชีวิตภายในหมู่บ้าน

ภาพที่ 1-19 โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง

ตารางที่ 1-6 ศักยภาพทางท่องเที่ยวของบ้านท่าขันทอง

องค์ประกอบ	รายละเอียด	หมายเหตุ
1. สิ่งดึงดูดใจ	<ul style="list-style-type: none"> - จุดชมวิวยอดแม่น้ำโขง - วิถีชีวิตชุมชน แบบอีสาน - วิสาหกิจชุมชนเช่น การเลี้ยงจิ้งหรีด การทอผ้า การทอเสื่อกก การทำข้าวกล้องอินทรีย์ - สวนผลไม้ตามฤดูกาล 	
2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	-ใช้ ถนนสาย 1229 และเส้นทางแม่น้ำโขง	
3. สิ่งอำนวยความสะดวก	<ul style="list-style-type: none"> - ศาลาประชาคม - ร้านค้า ร้านอาหาร - สถานีอนามัย - โทรศัพท์สาธารณะ - หอกระจายข่าว - ป้อมตำรวจ 	
4. ที่พัก	มีที่พักโฮมสเตย์ภายในหมู่บ้าน	
5. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - ตักบาตรทุกเช้า - กิจกรรมชมทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง - ท่องเที่ยววิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง - กิจกรรมนั่งรถอีต๊อกชมหมู่บ้าน - บริการบ้านพักโฮมสเตย์ 	
6. การให้บริการอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - บริการกลุ่มศึกษาดูงาน เศรษฐกิจพอเพียง - การแสดงกลองยาวและเซิ้ง ฟันบ้านอีสาน - การนำเที่ยวโดยรถอีต๊อก (รถขนพืชผลทางการเกษตร) - บริการจัดเลี้ยงขันโตก 	

1.2.5 บ้านสวนดอก

จากตำนานบ้านสวนดอก ในอดีตเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่มาก เนื่องจากอยู่ในอาณาเขตของเมืองสุวรรณโคฒคำ แต่ได้ร้างไปเนื่องจากสงคราม บ้านสวนดอกหมู่ 8 เริ่มก่อตั้งขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2480 โดยมีนายทุนชาวลาวมาตั้งโรงบ่มใบยาสูบ และได้มีผู้รับจ้างทำไร่ยาสูบ ติดตามมาทำงานด้วย ประชาชนในหมู่บ้านจึงมาจากที่ต่างๆกันหลากหลายแห่งและตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้กับเส้นทางหลัก หมายเลข 1229

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่นา และ ไร่

ราษฎร ส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมือง นับถือศาสนาพุทธ และรักษาขนบประเพณีไว้เช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่นๆ มีอาชีพ เกษตรกรรม ปศุสัตว์ ค้าขายและรับจ้าง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน

บ้านสวนดอกมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ วัดเก่าแก่ สถูป โบราณสถาน และกำแพงเมืองเก่า

วัดสวนดอก วัดเก่าแก่ที่มีอายุประมาณ 2500 ปีแต่ได้ถูกทิ้งร้าง ไปเป็นเวลาหลายร้อยปี และมีการบูรณะใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2481

อาจารย์นคร ชื่นชม (2552) ได้กล่าวถึงประวัติของวัดสวนดอกไว้ว่า ในอดีต แม่น้ำโขงสายเดิมจะไหลมาจากเมืองมอม และ ไหลผ่านบริเวณท้าย บ้านสวนดอก เมื่อแม่น้ำโขงไหลเปลี่ยนทิศทางไปยังอำเภอเชียงแสน ทำให้กำแพงเมืองเชียงแสนหลายลงไป รวมไปถึงวัดต่างๆ ในเชียงแสนและบ้านสวนดอกก็จมลงไปใต้น้ำโขง ด้วยยกเว้นวัดสวนดอกที่อยู่ด้านใน วัดนี้เชื่อว่าสร้างโดยกษัตริย์ในยุคเดียวกับสุวรรณโคฒคำเนื่องจากมีวิหารและองค์พระขนาดใหญ่แบบลาวและมีฐานของวิหารทำจากศิลาแลง ปัจจุบันผู้มีจิตศรัทธาจากจังหวัดอุทัยธานี ได้ทำการบูรณะองค์พระประธานของวัดสวนดอก (หลวงพ่สวนดอก) เป็นพระสิงห์หนึ่ง และสร้างวิหารที่มีความกว้างขวางและสวยงามเหมาะแก่การทำพิธีทางศาสนาและเป็นจุดท่องเที่ยวได้ด้วย

ภาพที่ 1-20 หลวงพ่สวนดอกและหัวใจพระเจ้า

ท่าเรือและจุดผ่อนปรน บ้านสวนดอก เป็นจุดผ่อนปรนเขตพื้นที่ระหว่างประเทศไทย และ สปป. ลาว นักท่องเที่ยวและประชาชนสามารถเดินทางข้ามไป บ้านศรีเมืองงามใน สปป. ลาว ได้ตั้งแต่ เวลา 08.00 น. – 18.00 น. สำหรับคนไทย เก็บค่าธรรมเนียมในการข้าม คนละ 20 บาท และจะต้องนำ บัตรประชาชนวางไว้ที่จุดผ่อนปรน และกลับมารับคืนเมื่อข้ามกลับมา นักท่องเที่ยวจะต้องเสียค่าใช้จ่าย (ค่าเหยียบแผ่นดิน) ที่จุดผ่อนปรนบ้านศรีเมืองงาม (สปป.ลาว) คนละ 50 บาท

ภาพที่ 1-21 ท่าเรือและจุดผ่อนปรนไทย-ลาว บ้านสวนดอก

หาดหินบ้านสวนดอก

จากการที่บ้านสวนดอกตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวหรือปิกนิกที่ หาดหินขนาดใหญ่กึ่งกลางแม่น้ำโขงและเก็บสาหร่ายไถได้ในช่วงฤดูแล้ง

ภาพที่ 1-22 หาดหินและสาหร่ายไถที่บ้านสวนดอก

4. เกาะมะโน 1 และเกาะมะโน 2

เกาะมะโน 1 และเกาะมะโน 2 เป็นเกาะที่เชื่อมติดกัน มีแม่น้ำโขงที่ไหลโอบล้อมเกาะทั้งสอง ด้าน จึงมีความพร้อมในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือในแม่น้ำโขง เพราะว่าเป็นเกาะที่มีความสวยงามและมีพันธุ์พืชมากมายหลายชนิดให้ได้ศึกษา ลักษณะของเกาะที่มีความสมบูรณ์ด้วยต้นไม้เล็กๆ

มากมายจึงเหมาะแก่การจัดกิจกรรมต่างๆ ทางการท่องเที่ยว อาทิเช่น การศึกษาพันธุ์พืช การดูนก การศึกษาสิ่งมีชีวิตบนเกาะ เกาะมะโน 1 และเกาะมะโน 2 เป็นแหล่งที่ทำการเกษตรที่ดีมากของชาวบ้าน เพราะดินมีความสมบูรณ์มากจึงถูกลาวยึดไป ดังนั้น หากจะใช้พื้นที่นี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรได้ก็ต่อเมื่อมีความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว เท่านั้น

เกาะมะโน 3 เป็นเกาะที่มีความแตกต่างไปจากเกาะมะโน 1 และเกาะมะโน 2 ด้วยเกาะมะโน 3 เต็มไปด้วยหินและทรายจำนวนมากที่ถูกน้ำในแม่น้ำโขงพัดพามากองกันอยู่บนเกาะ ปัจจุบันเป็นที่ใช้ในการดำรงชีพของชนเผ่าม้งในฝั่งประเทศลาว นักท่องเที่ยวสามารถชมความหลากหลายการดำเนินชีวิตของคนฝั่งประเทศลาวที่เข้ามาใช้แม่น้ำโขงในการหาปลาและทำกิจกรรมมากมายบนเกาะมะโน 3

5. แหล่งศิลาแลง

ศิลาแลงพบได้บริเวณชายฝั่งแม่น้ำโขงในเขต สปป.ลาวบริเวณตรงข้ามบ้านสวนดอก เห็นชัดเมื่อน้ำลด ศิลาแลงหรือดินแลง (Laterite) เป็นดินชนิดหนึ่งที่มีสีสนิมเหล็กคล้ายสีแดงส้ม หรือน้ำตาลเข้ม มีรูพรุนทั่วไป มีลักษณะสำคัญคือเมื่อเปิดหน้าดินลงไปถึงตัวดินแลงนั้นจะพบว่ามันไม่แข็งเท่าไรนักพอที่จะใช้ขวานหรือเหล็กสกัดออกเป็นแท่งได้ ดินแลงนี้เมื่อยกขึ้นมาแล้วจะต้องรีบตากด้วยขวานหรือมีดหนักๆ ให้เข้ารูปตามต้องการก่อนจะแข็งตัว นับเป็นวัสดุที่มีความสำคัญในการก่อสร้างในสร้างลานพื้น กำแพง ผนังหรือพระปรางค์ในโบราณสถานต่างๆ ในอดีตที่พบในบริเวณบ้านสวนดอก

สิ่งก่อสร้างจากศิลาแลงพบกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอเชียงแสน โดยศิลาแลงในอำเภอเชียงแสนมีลักษณะเป็นสีแดง และสีส้ม ศิลาแลงที่มีการค้นพบในวัดบ้านสวนดอกคาดว่าน่าจะมีการก่อสร้างอยู่ในสมัยของราชวงศ์สิงหนวัติ ซึ่งมาอายุเก่าแก่กว่า 2,000 ปี ซึ่งเชื่อกันว่าพระมหากษัตริย์เท่านั้นที่จะมีความสามารถนำศิลาแลงมาสร้างวัดและพระราชวังได้เนื่องจากต้องใช้คนสร้างจำนวนมาก

ภาพที่ 1-23 แหล่งศิลาแลงริมแม่น้ำโขง

6. ความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ของวัดสวนดอกกับสุวรรณโคมคำ ใน สปป.ลาว

ยุคสุวรรณโคมคำ ถือเป็นเมืองเก่าและเป็นยุคแรก ของอาณาจักรทางเหนือ ซึ่งมีเพียงตำนานหลงเหลืออยู่ จากหลักฐานทางโบราณคดีขัดแย้งกับเรื่องราวที่ปรากฏในตำนาน และไม่สามารถเจาะจงได้ว่า เมืองสุวรรณโคมคำอยู่ในยุคก่อนหรือยุครัตนโกสินทร์ (พัชรินทร์ ชัยอี นคำ, 2546) แต่การตรวจสอบภาพถ่ายทางอากาศ สรวัสดี อึ้งสกุล อธิบายว่า “บริเวณที่เกาะคอนมูลนั้น มีขนาดใหญ่พอจะตั้งเมืองได้ และพื้นดินในส่วนของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปัจจุบัน ซึ่งถัดจากคอนมูลไปทางทิศตะวันตก พบว่าเป็นร่องน้ำโขงเดิม และพบร่องรอยของเมืองอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อน้ำโขงลัดไปทางทิศตะวันออก เมืองสุวรรณโคมคำ บางส่วนจึงพังทลายลงน้ำไป เมืองสุวรรณโคมคำ เป็นโบราณสถานตั้งแต่ครั้งเมืองหิรัญนครเงินยาง ในสมัยก่อน พระขนาดใหญ่หน้าตัดกว้าง 7.10 เมตร สูง 7.22 เมตร ปางสมาธิ นอกจากนี้ยังมีเจดีย์เก่าอีกกว่า 40 องค์ กระจายอยู่ในพื้นที่

ข้อสรุปของตำนาน สอดคล้องกับภาพถ่ายทางอากาศ (พัชรินทร์ ชัยอี นคำ, 2546, 29) และ สอดคล้องกับความเชื่อของชาวบ้านสวนดอกที่เชื่อว่า วัดสวนดอกจะต้องมีอายุเก่าแก่กว่าวัดอื่น ๆ ในเมืองเชียงแสนและเมืองคัมภีร์ที่ใหญ่มาก มีรูปหน้าใหญ่ปานเหมือนพระลาว และตัววัดก็สร้างด้วยศิลาแลง ซึ่งทำให้ชาวบ้านเชื่อกันว่าวัดเหล่านี้ น่าจะสร้างโดยพระมหากษัตริย์ และชาวบ้านยังพบร่องรอยของการสู้รบในบริเวณกำแพงเมือง โดยพบกระดูกมนุษย์ เป็นจำนวนมากเป็นแนวยาวตามคูกำแพงเมือง (แก้ว เครือสีมา, 2552) สำหรับชื่อของเมืองสุวรรณโคมคำ อ.จารย์นครได้กล่าวว่า ในสมัยเดิม ที่เมืองนี้เมื่อถึงวันพระ ชาวเมืองจะจุดโคมไฟ จนเหลืออร่ามไปทั้งเมือง จึงเรียกกันว่า เมืองสุวรรณโคมคำ ตามตำนานกล่าวว่าพระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาประทับที่บ้านสวนดอก พระไชยনারายณ์ จึงได้มาสร้างวิหารขึ้นตรงที่ประทับ ชื่อว่า นุพผารามมหาวิหารสวนดอก และได้สร้างรูปเหมือนของพระตถาคต ชื่อว่า พระตถาคตเมื่อแม่น้ำโขงเปลี่ยนเส้นทาง ทำให้แบ่งเป็นสุวรรณโคมคำออกเป็นสองส่วนอยู่คนละฝั่งของแม่น้ำโขง

นอกจากนมัสการพระ ที่สุวรรณโคมคำ แล้ว หากนักท่องเที่ยว มีเวลาสามารถ เข้าไปเที่ยวในหมู่บ้านใหม่ร่มเย็นและไหว้พระที่วัดไถลื้อได้ หรือเดินทางเลียบบแม่น้ำโขงเมืองสุวรรณโคมคำยามเย็นจะมองเห็นแม่น้ำโขงของฝั่งประเทศไทยโขงคงงามไปอีกแบบหนึ่ง

ภาพที่ 1-24 พระพุทธรูปใหญ่เมืองสุวรรณโคมคำ

SOUVANNAKHOMKHAM (TONPHEUNG)

นครโบราณ สุวรรณโคมคำ เมืองต้นผึ้ง ตาป.ลาว

SOUVANNAKHOMKHAM ANCIENT CITY OF LAOS

Now, Bokeo Tour Development and Service Co.,Ltd. And Bokeo Provincial Service of information and culture, Bokeo Province, will develop this area for tourists. You can contact and find more in formation from EASY TRIP .

Lao phone : 084 – 212111 , 020 – 5838888.
 Thai phone : 09 – 9222030 , 09 – 6355999.
 E – mail : easytrip@discoverylaos.com.
WWW.DISCOVERYLAOS.COM

ภาพที่ 1-25 แผนที่เมืองโบราณสุวรรณโคมคำ

ที่มา www.discoverylaos.com

ตารางที่ 1-7 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของบ้านสวนดอก

องค์ประกอบ	รายละเอียด	หมายเหตุ
1. สิ่งดึงดูดใจ	- วัดสวนดอก - หาดหินงาม - หาดทรายงาม - แม่น้ำโขง	
2. การเข้าถึง	ใช้ถนนหมายเลข 1229 และ เส้นทางแม่น้ำโขง	
3. สิ่งอำนวยความสะดวก	- ท่าเรือ - จุดผ่อนปรนชายแดนไทย-ลาวบ้าน สวนดอก - ร้านอาหารขนาดเล็ก - บริการห้องน้ำ ณ วัดสวนดอก - บริการข้อมูล - การรักษาความปลอดภัย	ที่บ้านผู้ใหญ่บ้านสวนดอก
4. ที่พัก	ไม่มีที่พักในหมู่บ้าน	มีที่พักในหมู่บ้านท่าขันทอง และไร่แสงอรุณในตำบล โกสีย์เคียง
5. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว	- ทำบุญ ไหว้พระที่วัดสวนดอก - ไหลมองจับปลา - ชมหาดหินงาม ปิกนิก - การเก็บสาหร่ายไถ - ชมวิถีชีวิตริมน้ำโขง - ศึกษาธรรมชาติวิทยาของศิลาแลง	- เป็นอุปกรณ์จับปลาพื้นบ้าน - ชมหาดหินและเก็บไถ ใน เดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม
6. บริการอื่นๆ	-การเดินทางทางน้ำ - การแสดงพื้นเมือง - การจัดดอกไม้รูปเทียนสำหรับ นักท่องเที่ยว	

กล่าวโดยสรุป แหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซวที่มีศักยภาพด้านการเข้าถึง ด้านความน่าสนใจ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถนำไปบรรจุในเส้นทางท่องเที่ยวได้มีดังนี้

บ้านสันทรายทองงาม ได้แก่วัดวังซาง วัดเกาะผาคำ และหมู่บ้านไทลื้อบ้านวังซาง
บ้านสบกก ได้แก่ทำนน้ำบ้านสบกกและ หาดก๊ักโก่ หรือหาดซ่างตาย
บ้านแซว ได้แก่ วัดบ้านแซว และศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง
บ้านท่าขันทอง ได้แก่ หมู่บ้านโสมสเดย์ กลุ่มข้าวกล้อง การเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด
บ้านสวนดอก ได้แก่ วัดสวนดอก และหาดหิน

2. ผลการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ

จากการรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของเพื่อสร้างเส้นทาง
เชื่อมโยงกับเส้นทาง R3E พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางนี้ที่พบมากคือวัดสำคัญและโบราณสถานดังนี้

2.1 วัดสำคัญในตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน ที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวได้แก่ วัดเจดีย์หลวง วัด
ป่าสัก วัดพระธาตุจอมกิตติ วัดผ้าขาวป้าน วัดพระธาตุผางา วัดปู่เจ้า วัดพระเจ้าล้านทอง วัดสองพี่น้อง

2.2 วัดสำคัญในเส้นทาง R3E ที่อยู่ในอำเภอเชียงของ ได้แก่ วัดพระแก้ว วัดศรีดอนชัย วัดหลวง
ไชยสถาน วัดหาดไคร้ วัดหัวเวียง วัดสบสม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง R3E ใน
แขวงบ่อแก้ว หลวงน้ำทา เช่น วัดตาดสุวรรณผาคำ วัดจอมเขมณิรัตน์ วัดหลวงขอนรัตนาราม พระธาตุ
ปู้มปุก และวัดไทลื้อในหมู่บ้านกาหลันป่าเมืองสิบสองปันนา (ชุกลิน อุณวิจิตรและปทุมพร แก้วคำ ,
2551)

2.3 วัดสำคัญในตำบลบ้านแซว ได้แก่ วัดพระธาตุวังซาง วัดศรีห้วยวาน วัดบ้านแซว วัดสวนดอก

2.4 วัดสำคัญในตำบลแม่เงิน ได้แก่วัดแม่เงิน

3. ผลการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว

การสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซวเชื่อมโยงกับอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ
พบว่ามีระยะทาง 60 กิโลเมตรโดยมีตำบลบ้านแซวอยู่ตรงกึ่งกลางของเส้นทางและนักท่องเที่ยวสามารถ
เดินทางไปสองอำเภอนี้ได้ทั้งทางน้ำและทางบก

เส้นทางน้ำโดยการล่องเรือจาก เชียงแสนไปเชียงของผ่านตำบลบ้านแซว นักท่องเที่ยวสามารถ
สามารถล่องเรือจาก สามเหลี่ยมทองคำ หรือจากบริเวณหน้าท่าการอำเภอเชียงแสนมาแวะเที่ยวบ้านแซว
โดยขึ้นจากเรือที่ทำนน้ำบ้านสบกก ทำเรือวัดบ้านแซวและทำเรือจุดผ่อนปรนบ้านสวนดอก ก่อนเดินทาง
ไปอำเภอเชียงของ บนเส้นทางนี้มีทิวทัศน์สวยงามโดยเฉพาะบริเวณบ้านหาดบ้ายและหาดทรายทอง แต่
ไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั่วไปเนื่องจากเป็นเส้นทางที่ผ่านเกาะแก่งที่มีน้ำวนและมีอันตรายใน
บริเวณที่เรียกว่าคอนผีหลง เส้นทางนี้จึงเหมาะกับนักท่องเที่ยวที่ชอบผจญภัยเป็นหลัก

ส่วนเส้นทางเชื่อมโยทางบกระหว่างอำเภอทั้งสอง รวมถึงเส้น R3E ใช้ทางหมายเลข 1229
แหล่งท่องเที่ยวสำคัญในอำเภอเชียงแสนได้แก่ สามเหลี่ยมทองคำ วัดเจดีย์หลวง วัดป่าสัก วัดพระธาตุ

จอมกิตติ วัดพระธาตุผาเงา วัดสองพี่น้อง แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงของได้แก่จุดชมวิวยุทธราชยามาน ทำเรือเชียงของ วัดไชยสถาน วัดพระแก้ว วัดศรีดอนไชย และวัดหาดไคร้ นักท่องเที่ยวอาจเดินป่าจาก ตำบลบ้านแซวผ่านวนอุทยานขุนน้ำยาบไปบ้านกิ้วกาศจนในอำเภอเชียงของได้ แต่ผลการสำรวจพบว่า เส้นทางนี้ ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวนอกจากหมู่บ้านม้งและ ธรรมชาติในอุทยานขุนน้ำยาบ เส้นทางนี้จึงเหมาะกับการท่องเที่ยวเดินป่าเท่านั้น

คณะผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ได้คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซวเพื่อ เชื่อมโยงกับอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ โดยพิจารณาจาก ความสนใจของ นักท่องเที่ยว ที่สนใจแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัดและ โบราณสถาน ความสะดวกในการเดินทางโดยทางรถ ภายในเวลา 1-2 วันและมีค่าใช้จ่ายที่อยู่ในงบประมาณของนักท่องเที่ยว จัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิง ศาสนาโดยใช้ชื่อว่าเส้นทางอิมบุญ ไหว้พระ 9 วัด โดยคัดเลือกวัดที่มีความสำคัญในเส้นทางดังนี้

วัดในตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน ที่อยู่ในเส้นทางเชื่อมต่อกับตำบลบ้านแซวจำนวน 5 วัด ได้แก่ วัดเจดีย์หลวง วัดพระธาตุจอมกิติ วัดพระเจ้าล้านทอง วัดพระธาตุผาเงา วัดสองพี่น้อง วัดในตำบลบ้านแซวจำนวน 4 วัด ได้แก่ วัดพระธาตุวังซาง วัดศรีห้วยบ้าน วัดบ้านแซว วัดสวนดอก วัดในอำเภอเชียงของ จำนวน 4 วัด ได้แก่ วัดพระแก้ว วัดศรีดอนชัย วัดหลวงไชยสถาน วัดหาดไคร้ วัดในตำบลแม่เงิน จำนวน 1 วัด ได้แก่วัดแม่เงิน

เส้นทางท่องเที่ยวที่นำมาจัดเป็น โปรแกรมท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของมีชื่อเส้นทางคือ “อิมบุญไหว้พระ 9 วัด” (ย้อนรอยประวัติศาสตร์ 2500 ปี) จำนวน 2 เส้นทางคือ

1. ไหว้พระ 9 วัด (เชียงแสน – บ้านแซว)

เริ่มต้นที่อำเภอเชียงแสน วัดเจดีย์หลวง-วัดพระเจ้าล้านทอง-วัดพระธาตุจอมกิติ-วัดพระธาตุผาเงา-วัดสองพี่น้อง-วัดพระธาตุวังซาง-วัดศรีห้วยบ้าน-วัดบ้านแซว-วัดสวนดอก

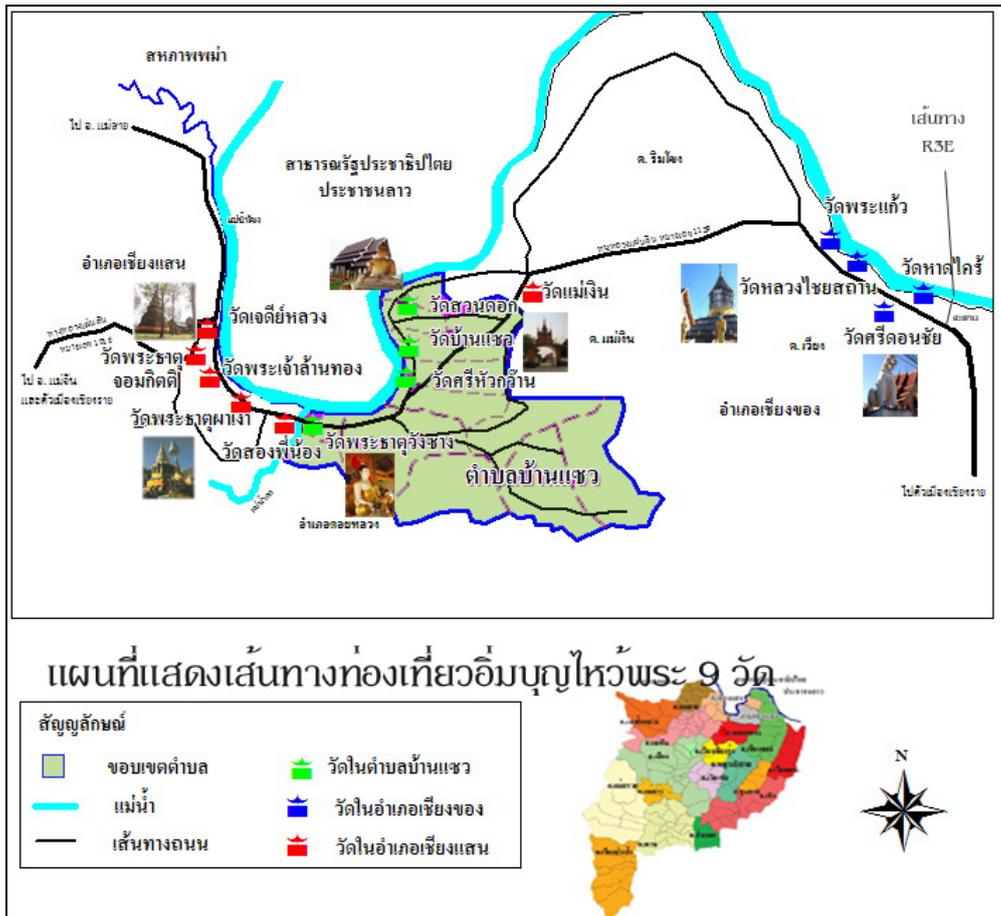
2. ไหว้พระ 9 วัด (เชียงของ-บ้านแซว)

เริ่มต้นที่อำเภอเชียงของ วัดศรีดอนชัย- วัดหาดไคร้-วัดหลวงไชยสถาน-วัดพระแก้ว-วัดแม่เงิน-วัดสวนดอก-วัดบ้านแซว-วัดศรีห้วยบ้าน-วัดพระธาตุวังซาง

เส้นทางท่องเที่ยวเส้นนี้ปรับปรุงมาจากเส้นทางท่องเที่ยวเดิมของอำเภอเชียงแสน และเส้นทางท่องเที่ยวในงานวิจัยเรื่อง การสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวบนเส้นทาง R3A (ชุกกลิ่น อุณวิจิตร และปทุมพร แก้วคำ, 2551) ที่เชื่อมโยงเส้นทางจากนครคุณหมิง หลวงน้ำทา แขวงบ่อแก้ว(สปป. ลาว) กับอำเภอเชียงของเพื่อให้เชื่อมต่อไปที่อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอเมืองต่อไป แต่ยังไม่เคยมีการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงของกับอำเภอเชียงแสน การจัดทำเส้นทางใหม่นี้จึงเป็นการสร้างเส้นทางใหม่ที่ขาดหาย (Missing Link)

ระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวหลักของอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ ซึ่งค่าใช้จ่ายค่าพาหนะในการเดินทางและค่าอาหารในเส้นทางนี้อยู่ที่ประมาณ 600 บาทต่อคน/วัน

แผนที่เส้นทาง อัมบุญไหว้พระ 9 วัดเป็นเส้นทางย้อนรอยประวัติศาสตร์ เชื่อมโยงกับวัดเก่าแก่ในอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของและเส้นทาง R3E ที่อำเภอเชียงของ ดังแสดงในภาพที่ 1-26

ภาพที่ 1-26 แผนที่เส้นทางอัมบุญไหว้พระ 9 วัด

นอกจากเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของแล้ว จากการสำรวจภาคสนามคณะผู้วิจัยพบว่าในตำบลบ้านแซวมีแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและสามารถนำมาจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพักโฮมสเตย์บ้านท่าขันทองหรือมีบ้านแซวเป็นจุดหมายปลายทาง คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวภายในตำบลบ้านแซวเพิ่มอีก 1 เส้นทางโดยตอบสนองนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาวิถีชีวิตและวิสาหกิจชุมชนในเวลา 1 วันคือ เส้นทางท่องเที่ยววิสาหกิจชุมชนในตำบลบ้านแซวใช้ชื่อเส้นทางว่า “ความสุขของความพอเพียง ” เส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางใหม่ที่ยังไม่เคยมีการจัดทำเพื่อ

นำเสนอนักท่องเที่ยวมาก่อน และเป็นเส้นทางที่มีจุดมุ่งหมายให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและผู้สนใจในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ผลการศึกษาริบทชุมชนและทุนทางสังคมพบว่า ตำบลบ้านแซวมีสิ่งให้นักท่องเที่ยว ให้ความสนใจสามารถนำมาจัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวได้หลายแห่งคือ

1. วิถีชีวิตของชุมชน เช่นชาวไทลื้อ บ้านวังช้างที่อพยพมาจากสิบสองปันนา และโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง

2. วิสาหกิจชุมชน เช่นการเลี้ยงหมูหลุมของเกษตรกรบ้านสบกก การเลี้ยงปลา การทำข้าวกล้องอินทรีย์ การเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด การทอผ้า ของบ้านท่าขันทอง

3. พระศักดิ์สิทธิ์ เช่นพระสิงห์ห้า พระศักดิ์สิทธิ์ประจำตำบลที่ชุมชนมีความเชื่อว่าเมื่อเกิดฝนแล้งถ้านำพระมาแห่ฝนจะตกทุกครั้ง และพระวัดสวนดอกที่เป็นพระคู่แฝดกับพระที่เมืองสุวรรณโคมคำ

4. ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียงครบวงจร ของนายอินผ่อง แก้วคำที่ได้รับรางวัลมากมาย

เมื่อนำสิ่งดังกล่าวมาจัดทำเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว เส้นทางความสุขของความพอเพียง ใน 1 วันพบว่านักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนเป็นค่าพาหนะเดินทางภายในหมู่บ้าน ค่าวิทยากร ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และค่าที่พักโฮมสเตย์ 1 คืนประมาณคนละ 1,000 บาท (คิดตามราคาค่าบริการของคณะกรรมการท่องเที่ยวตำบลบ้านแซว)

เส้นทาง “ความสุขของความพอเพียง”

คู่ขวัญบายศรี อาหารและการแสดงที่หมู่บ้านไทลื้อวัดใหม่วังช้าง - หมูหลุมบ้านสบกก - กราบพระสิงห์ห้าและพระสามสีที่บ้านแซว - ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง - การเลี้ยงปลากระชังบ้านทุ่ง- นั่งรถอีต๊อก/หรือจักรยานไปดูการทำข้าวกล้องอินทรีย์ - การเลี้ยงจิ้งหรีดและการทอผ้าบ้านท่าขันทอง - ไร่พระวัดสวนดอก - เข้าพักโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง

ภาพที่ 1-27 แผนที่เส้นทาง ความสุขของความพอเพียง

4. ผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ในตำบลบ้านแซว โดยชุมชนมีส่วนร่วม คณะนักวิจัยได้เน้นให้ชุมชนเป็นผู้คิด ออกแบบและเป็นผู้ดำเนินการ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว และโครงการวิจัย ในด้านวัสดุและค่าใช้จ่ายบางส่วน รวมถึงการนำนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ร่วมกับชุมชน ดังนี้

4.1 สถานที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวบ้านไทยลื้อ

ชุมชนได้จัดทำป้ายแนะนำจุดท่องเที่ยว จัดทำที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยวและจัดทำซุ้มต้อนรับนักท่องเที่ยว พบว่าชุมชนสามารถนำเสนอแนวคิดและดำเนินการได้โดยใช้วัสดุและภูมิปัญญาของท้องถิ่น เป็นที่ประทับใจ ของนักท่องเที่ยวทั้งสองชุดที่แวะเที่ยว ในกิจกรรมทดสอบเส้นทางและรายการผู้ว่าพาเที่ยว

ภาพที่ 1-28 การปรับปรุงป้ายและสถานที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวบ้านวังช้าง

4.2 การปรับปรุงบริเวณวัดสวนดอก

เนื่องจากวัดสวนดอกเป็นวัดที่อยู่ระหว่างการบูรณะ และพื้นที่สภาพแวดล้อม เนื่องจากวัดนี้เป็นวัดเก่าแก่แต่รกร้างมาเป็นเวลานาน ประกอบกับชุมชนไม่ ได้สนใจพัฒนาวัด โครงการวิจัยจึงได้นำนักศึกษาของมหาวิทยาลัยไปพัฒนาพื้นที่บางส่วนและปรับปรุงป้ายวัด และจัดเก็บโบราณวัตถุให้เป็นระเบียบ ซึ่งผู้นำเข้ามาร่วมพัฒนาด้วย และพบว่าประชาชนเริ่มสนใจกิจกรรมนี้และนำอาหารมาเลี้ยงนักศึกษาและ เมื่อโครงการวิจัยจัดทำการทดลองเส้นทางท่องเที่ยวทั้งสองครั้งพบว่าชุมชนได้มีการรวมตัวกันพัฒนาทำความสะอาดพื้นที่เป็นอย่างดี ทำให้บริเวณวัดมีความน่าดูมากขึ้น

ปัจจุบันมีพระองค์ใหม่มาจำวัดทางชุมชนได้ขอให้พระใหม่ริ กษาการเจ้าอาวาส ประชาชนที่ไม่เคยมาวัดก็เริ่มมาทำบุญที่วัดทุกวันพระ และการพัฒนาวัดก็ทำได้ บ่อยขึ้นโดยชุมชนเริ่มมีแผนจะปลูกต้นไม้และไม้ดอกไม้กลิ่นหอมเพื่อสอดคล้องกับชื่อหมู่บ้านภายในวัดต่อไป

ภาพที่ 1-29 การปรับปรุงป้ายวัดสวนดอก

4.3 การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เกษตรพอเพียง

นายอินผ่อง แก้วคำร่วมกับนักศึกษาโรงเรียนการศึกษานานาชาติเชียงใหม่ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่บริเวณสวนจัดประชุมและจัดระเบียบบริเวณศึกษาเรียนรู้ของศูนย์และจัดทำป้ายสื่อความหมาย และจัดทำสื่อการสอนที่ถาวรจำนวน 10 เรื่อง โดยโครงการวิจัยได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดทำป้ายไว้นิลและสื่อการเรียนรู้

5. ผลการทดสอบความเหมาะสมของเส้นทาง

การทดสอบความเหมาะสมของเส้นทางอิมบูนูไหว้พระ 9 วัด และเส้นทางความสุขของความปลอดภัย คณะผู้วิจัยได้ทำการ ทดสอบเส้นทาง ทำการทดสอบ โดยใช้แนวทาง 6As เพื่อประเมินความเหมาะสม คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก กิจกรรม และบริการอื่นๆ ดังได้ประเมินไว้ในตารางที่ 1-3 ถึง ตารางที่ 1-6 โดยมีผู้ร่วมทดสอบ จำนวน 3 คนคือ

1. คณะนักวิจัยจำนวน 5 คนทำการทดสอบเส้นทางด้วยตนเอง
2. การจัดกิจกรรมทัวร์ทดลองวันที่ 25 พฤษภาคม 2552 โดยมีผู้แทนททท.และสื่อมวลชน โดยทดสอบเส้นทางร่วมกับเส้นทางเชื่อมโยงกับเมืองโบราณสุวรรณ โคมคำเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทั้งสามเส้นทางมีส่วนซ้อนทับกัน ดังรายละเอียดในตอนที 3
3. ทดสอบในรายการ “ผู้ว่าพาเที่ยว” สืบเนื่องมาจากผลการทดสอบเส้นทางเชื่อมโยงกับสุวรรณโคมคำวันที่ 25 พฤษภาคม 2552 ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ของผู้ร่วมกิจกรรมทุกฝ่าย ผู้แทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงรายจึงได้ นำเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านเขวเสนอต่อ

จังหวัดเชียงราย ดังนั้นใน วันที่ 25 กรกฎาคม 2552 ผู้ว่าราชการจังหวัด นายสุเมธ แสงนันทกุล จึงได้นำ หัวหน้าส่วนราชการ และผู้ประกอบการท่องเที่ยวจำนวน 74 คนเดินทางท่องเที่ยวใน ตำบลบ้านแซว ใน โครงการ “ผู้ว่าพาเที่ยว” โดยใช้เส้นทางจากบ้านไทยลีววังซาง การล่องเรือในแม่น้ำโขงที่ บ้านสบกก วัดบ้านแซว โฮมสเตย์ ชม วิสาหกิจชุมชน บ้านท่าขันทองและ วัดบ้านสวนดอก ก่อนจะเดินทางต่อไปยัง อำเภอเชียงแสน ผลจากการสังเกตและการสัมผัส ภายณ์อย่างไม่เป็นทางการพบว่าเส้นทางท่องเที่ยวและ แหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว ได้รับความสนใจจากหัวหน้าส่วนราชการและผู้ประกอบการท่องเที่ยวว่าแหล่งท่องเที่ยวที่น่าเสนอ มีความน่าสนใจเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดเชียงราย ได้ สื่อมวลชนได้จัดทำเป็นสารคดีแนะนำการท่องเที่ยวเผยแพร่ในรายการ โทรทัศน์ช่อง 11 ด้วย

ผลการทดสอบ คณะผู้วิจัยสรุปได้ว่าเส้นทางใหม่ที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำเสนอเป็น เส้นทางท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดเชียงรายได้

ภาพที่ 1- 31 กิจกรรมผู้ว่าพาเที่ยวที่ตำบลบ้านแซว

ตอนที่ 3 การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับเมืองโบราณสุวรรณโคมคำใน สปป.ลาว

การวิจัยครั้งนี้คณะนักวิจัยสร้างเส้นทางเชื่อมโยงบ้านแซวกับเมืองสุวรรณโคมคำเนื่องจาก ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะไป ที่ยวสุวรรณโคมคำ ในระดับมาก การเดินทางไปยังสุวรรณโคมคำสามารถใช้เวลาเดินทาง ไป- กลับได้ในเวลา 1 วัน และมีค่าค่าใช้จ่ายน้อยไม่เกินงบประมาณของนักท่องเที่ยว ตำบลบ้านแซวมีจุดเด่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โบราณพันปี กลุ่มแม่น้ำโขงชายแดนไทย-ลาว มีสิ่งดึงดูดใจคือเมืองโบราณสุวรรณโคมคำ จึงได้ทำการสำรวจภาคสนาม และเจรจาหารือกับผู้นำฝ่ายลาวเพื่อขอความร่วมมือในการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ยวในหมู่บ้านใหม่ริมเขื่อนของ สปป. ลาว

การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงกับเมืองโบราณสุวรรณโคมคำใน สปป. ลาว มีผลการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ผลการศึกษาศักยภาพของชุมชน
2. ผลการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว
3. ผลการเจรจาความร่วมมือกับผู้นำสปป.ลาว
4. ผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
5. ผลการทดสอบเส้นทาง

1. ผลการศึกษาศักยภาพของชุมชน

จากข้อมูลการศึกษารับชมชุมชนและศักยภาพทางการท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซวในตอนต้น 2 และการสำรวจพื้นที่ ของคณะนักวิจัยและชุมชน เพื่อจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงกับเมืองโบราณสุวรรณโคมคำ ของ สปป. ลาวพบว่าในพื้นที่ของสองประเทศมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวดังนี้

ศักยภาพของตำบลบ้านแซว

ด้านการเดินทาง ในตำบลบ้านแซว มีจุดที่สามารถนั่งเรือไปสุวรรณโคมคำได้ 2 จุดคือท่าเรือบ้านสบกกและท่าเรือบ้านสวนดอก นอกจากนี้ยังมีท่าเรือที่วัดบ้านแซวอีก 1 จุดระหว่างบ้านสบกกและบ้านสวนดอกด้วย แต่ที่ท่าเรือวัดบ้านแซวไม่มีเรือให้บริการ

ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีหมู่บ้านไทลื้อบ้านวังซางอยู่ในเส้นทางผ่านไปท่าเรือบ้านสบกก ทำน้ำบ้านสบกกเป็นบริเวณที่ร่มรื่น มีทิวทัศน์สวยงาม เป็นจุดพักของกลุ่มประมง แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถชมได้จากการนั่งเรือหรือแวะเที่ยวริมแม่น้ำโขงได้แก่ หาดหินเกาะช้างตาย ทิวทัศน์ของวัดเกาะผาคำ วัดศรีห้วยขวาน วัดบ้านแซว และหาดหินบ้านสวนดอก นอกจากนี้ในฤดูน้ำลดยังสามารถนำท่องเที่ยวเก็บสาหร่ายไถ หรือปิกนิก ที่หาดหินได้ด้วย

ด้านความสัมพันธ์กับ สปป.ลาว พบว่านักธุรกิจและผู้นำชุมชนในบ้านสบกกหลายคนเป็นผู้มีเชื้อสายลาวและผู้ใหญ่บ้านสบกกก็มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำบ้านใหม่ร่มเย็น ของสปป.ลาว ชุมชนในสองประเทศ มีการเดินทางเยี่ยมเยือนกันอยู่อย่างสม่ำเสมอและสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทางโทรศัพท์มือถือตลอดเวลา

ด้านอื่นๆ กลุ่มประมง บ้านสบกก เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งและมีความรู้ในการเดินทางไปสุวรรณโคมคำ โดย บางคน มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับผู้ได้รับสัมปทานดูแลพื้นที่ สุวรรณโคมคำ ดังกล่าวมาก่อน เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่าชุมชน บ้านสบกกมีความพร้อมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวมากกว่าชุมชนบ้านสวนดอก

ภาพที่ 1-32 จุดท่องเที่ยวหลักบริเวณริมน้ำโขง

ศักยภาพของสปป.ลาว

เมืองโบราณสุวรรณโคมคำ ตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบของบ้านใหม่ร่มเย็น เมืองต้นผึ้ง สปป.ลาว และตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับตำบลบ้านแซว

การเข้าถึง การเดินทางไปสุวรรณโคมคำสามารถเดินทางผ่านจุดผ่านแดนถาวรอำเภอเชียงแสน ไปเมืองต้นผึ้ง หรือผ่านจุดผ่านแดนที่อำเภอเชียงของ ไปเมืองห้วยทรายแล้วจึงเดินทางต่อไปสุวรรณโคมคำ แต่บริเวณชายแดนของสอง ประเทศ มีจุดผ่านแดนผ่อนปรน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนในสองประเทศเดินทางติดต่อกันได้ ประชาชนที่จะ ผ่านเข้าสปป.ลาวที่ด่านทหารบ้านใหม่ร่มเย็น และบ้านศรีเมืองงาม โดยต้องแสดงบัตรประชาชนและเสียค่าเหยียบแผ่นดินคนละ 50 บาท

แหล่งท่องเที่ยว ในบ้านใหม่ร่มเย็น ได้แก่ วัดไทลื้อ และเมืองโบราณสุวรรณโคมคำ ส่วนบ้านศรีเมืองงาม ได้แก่การเที่ยวชมหมู่บ้านซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าบ้านใหม่ร่มเย็นและเที่ยวตลาดนัดที่มีทุกเช้าวันเสาร์

ด้านความสัมพันธ์กับไทย พบว่าประชาชนและผู้นำฝ่ายลาวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนและผู้นำฝ่ายไทยบ้านสบกก มากกว่าบ้านสวนดอก

2. ผลการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว

จากข้อมูลศักยภาพของชุมชน และความสนใจของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปเที่ยวเมืองโบราณสุวรรณโคมคำ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการจัดทำเส้นทาง ใน 3 ลักษณะคือ

2.1 ออกจากตำบลบ้านแซวทางเรือจากบ้านสบกก ไปผ่านจุดตรวจคนเข้าเมืองถาวรที่หน้าอำเภอเชียงแสนและบ้านต้นผึ้ง ของลาว แล้วเดินทางทางรถหรือเรือไปที่สุวรรณโคมคำในเขตบ้านใหม่ร่มเย็น และเดินทางกลับโดยใช้เส้นทางเดิม ซึ่งวิธีนี้นักท่องเที่ยวจะต้องใช้เวลาเดินทาง นาน 4 ชั่วโมงและมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าผ่านแดนประมาณคนละ 600 บาท แต่ไม่มีเวลาได้เที่ยวในตำบลบ้านแซว

2.2 ออกเดินทางทางเรือจากบ้านสบกก ข้ามไปบ้านใหม่ร่มเย็น เที่ยวรอบๆหมู่บ้านใหม่ร่มเย็น และสุวรรณโคมคำโดยรถอีแต่น และเดินทางกลับมาเที่ยว ในตำบลบ้านแซว อีก 5-6 จุด ใช้เวลา 1-2 วัน ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว มีค่าเดินทาง ค่าที่พักโฮมสเตย์ ค่าอาหารและค่าผ่านแดนประมาณคนละ 1,000- 1,200 บาท

2.3 ออกเดินทางจากท่าเรือจุดผ่อนปรนบ้านสวนดอก ข้ามไปบ้านศรีเมืองงาม และเดินทางทางรถไปเที่ยวสุวรรณโคมคำ แล้วกลับมาเที่ยวในตำบลบ้านแซว มีค่าใช้จ่ายประมาณคนละ 1,000 บาท

การใช้ข้อมูลเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการสอบถามนักท่องเที่ยว ข้อมูลจากชุมชนและข้อมูลจากการสำรวจของคณะวิจัย 3 ส่วนประกอบกัน ดังนี้

ข้อมูลจากการสอบถามนักท่องเที่ยว

ดังที่ได้แสดงในตอนที่ 1 ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสนใจที่จะไปเที่ยวเมืองโบราณสุวรรณโคimbra สนใจล่องเรือในแม่น้ำโขงและท่องเที่ยวหาดหินหาดทรายในแม่น้ำโขง และสนใจเที่ยววัดเก่าแก่และแหล่งโบราณสถานในระดับมาก ซึ่งสิ่งดึงดูดเหล่านี้มีอยู่ในแม่น้ำโขง และพื้นที่ชายฝั่งไทย-ลาวระหว่างบ้านสบกถึงบ้านสวนคอก รวมถึงค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่ไม่เกิน 3,000 บาทต่อวันหรือ 10,000 บาทต่อครั้ง

ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน

จากการจัดประชุมผู้นำและผู้จัดการเดินทางทางน้ำ พบว่า

1. ผู้นำและประชาชนในตำบลบ้านแซวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับ ผู้นำและประชาชนใน สปป .ลาว เนื่องจากส่วนใหญ่มีสายสัมพันธ์ทางเชื้อชาติเนื่องจากแผ่นดินทั้งสองประเทศเคยเป็นแผ่นดินเดียวกัน และจากการอพยพของชาวลาวมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเมื่อครั้งลาวเปลี่ยนแปลงการปกครอง

2. การเดินทางไปมาหาสู่กัน มีอยู่เสมอมาเสมอ ทั้งเพื่อการเยี่ยมญาติ การค้าขายและการท่องเที่ยว และการใช้บริการต่างๆจากประเทศไทย

3. ประชาชนทั้งสองฝั่งสามารถเข้าไปในอาณาเขตของอีกประเทศหนึ่งได้โดยไม่ต้องเสียเวลาไปข้าม ณ จุดผ่านแดนถาวรที่ อำเภอเชียงแสนและบ้านต้นผึ้งของ สปป .ลาว เนื่องจากมีจุดผ่านแดนผ่อนปรนในตำบล และบางครั้งยังมีการอนุโลมให้ชาวไทยไปขึ้นแผ่นดินลาวที่จุดตรวจโดยไม่ต้องขออนุญาตล่วงหน้า และเสียค่าเหยียบแผ่นดินลาว คนละ 50 บาท

4. บริเวณเมืองโบราณสุวรรณโคimbra ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับตำบลบ้านแซว พื้นที่ดังกล่าวเคยมีผู้ประกอบการท่องเที่ยวชาวไทยจากอำเภอเชียงของได้รับสัมปทาน ดูแลพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และมีชาวประมงบ้านสบกเคยเข้าไปร่วมพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวเนื่องจากมีความพยายามจะ ขอยกฐานะเมืองโบราณสุวรรณโคimbra เป็นมรดกโลก

5. ข้อเสนอเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซว ในการจัดประชุมผู้นำชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวซึ่งชุมชนเสนอเส้นทางต่างๆ ถึง 6 เส้นทางรวมถึงเส้นทางเชื่อมโยงกับสุวรรณโคimbra ดังนี้

1. เส้นทางเดินป่า 1 วัน ห้วยน้ำเย็น- คอยหินเต่า
2. เส้นทางเดินป่า 1 วัน น้ำตกผาลาด(แม่แอบ) – น้ำตกขุนน้ำยาบ
3. เส้นทางประวัติศาสตร์ห้วยน้ำเย็น คูป่ากระรอก บ้านแม่แอบศึกษาประวัติศาสตร์ 7 จุดในชุมชน รวมการฝังเข็ม การรักษาด้วยสมุนไพร กลับลงมาบ้านหัวกว๊าน และน้ำตกผาลาด อนุสรณ์สถานสามผู้กล้า

4. เส้นทางล่องเรือ บ้านสบกก หาดหินบ้านโก๊กโก่ ลงเรือชมรอบเกาะผาคำ ล่องเรือชมวัดศรีห้วยวัน ขึ้นเรือไปไหว้พระสิงห์คำที่วัดบ้านแซว ลงเรือและไปเกาะมะโน ผ่านบ้านท่าขันทอง เทียวหาดทราย 100 ไร่ ขึ้นเรือที่จุดก่อนปรนบ้านสวนดอกไปไหว้พระวัดสวนดอก
5. เส้นทางชมวิถีชีวิตไทยลื้อ เริ่มจากหัวน้ำก (บ้านสันทรายหมู่ 10) ศึกษาประวัติศาสตร์วัดพระธาตุวังซาง (วัดหัวขัว/วัดสังข์) วัดเกาะผาคำ วัดศรีห้วยวัน วัดบ้านแซว (พระสิงห์คำ) วัดสวนดอก สิ้นสุดที่การดูงาน เกษตรพอเพียงบ้านลุงอินผ่อง
6. เส้นทางวิถีชีวิตชนเผ่า เริ่มต้นที่บ้านหัวขัว ชมวิถีชีวิตไทยลื้อ เดินทางไปบ้านเผ่าเมี่ยนที่บ้านห้วยน้ำเย็น ชมบ้านเงินฮ่อที่บ้านแม่แอบ ไปบ้านห้วยข่อยหล่อ บ้านห้วยเคือ บ้านห้วยกว๊าน (เผ่าเมี่ยน) ลงที่บ้านแม่คำ ต.แม่เงิน ไปกางเต็นท์นอนที่โครงการตามพระราชดำริบ้านธารทอง

คณะผู้วิจัยจึงได้เลือกเส้นทางที่ 4 ที่ชุมชนเสนอมารับปรุงเป็นเส้นทาง ท่องเที่ยวเชื่อมโยงเมืองโบราณสุวรรณโคมคำ เพราะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวใช้แม่น้ำโขงเป็นการเดินทางหลักจึงให้ชื่อเส้นทางว่า “อิสระแห่งสายน้ำ” ในเส้นทางนี้มีแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจและเข้าถึงได้ง่าย มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการตามเกณฑ์เกือบครบถ้วน ประชาชนในพื้นที่มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางที่ อิงเที่ยวมาก ส่วนเส้นทางอื่นๆ เป็นเส้นทางขึ้นภูเขาไปทางทิศใต้ เส้นทางที่ 5 ที่คณะผู้วิจัยนำไปพัฒนาเส้นทาง “ความสุขของความพอเพียง” ต่อไป

ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม

เส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน คณะผู้วิจัยได้แนวคิดการทำเส้นทางนี้มาจากการสำรวจพื้นที่ในโครงการวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวชายแดน (ชุกกลิ่น อุณวิจิตร และคณะ, 2549) และโครงการประเมินศักยภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอเชียงแสน เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยผ่านการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว (ญาดา ประภาพันธุ์ และคณะ, 2551) จากโครงการวิจัยทั้งสอง โครงการดังกล่าว พบว่าการท่องเที่ยวอำเภอเชียงแสนมีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ทั้งๆที่บริเวณรอบนอกมีความน่าสนใจและสามารถเข้าไปฝั่งประเทศ สลาวได้หลายแห่งแต่ยังไม่มีใครดำเนินการ จากความสนใจคณะอาจารย์โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงรายร่วมกับประธานกลุ่มรักษ์เชียงแสนและประธานชมรมเรือเชียงแสนเคยเดินทางไปสำรวจสุวรรณโคมคำในปี พ.ศ. 2549 โดยผ่านจุดผ่านแดนบ้านต้นผึ้ง มาแล้วครั้งหนึ่งได้ทราบว่าสุวรรณโคมคำตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับตำบลบ้านแซว ประกอบกับการสอบถามประชาชนและผู้นำในตำบลบ้านแซวถึงค วาม

เป็นไปได้ในการจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซวกับเมืองโบราณสุวรรณโคมล่ำ จึงได้หาข้อมูลเพิ่มเติมในโครงการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัยได้สำรวจหาข้อมูลเพื่อนำมาใช้จัดทำเส้นทางและพิจารณาความเหมาะสมของเส้นทาง ล่องเรือในแม่น้ำโขง จากบ้านสบกก- บ้านสวนดอก โดยเชิญนาย ก อบต . ปลัด อบต. ผู้ใหญ่บ้าน สอบต. นักวิจัยและนักศึกษาสาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2552 พบว่าเส้นทางการเดินทางทางน้ำเป็นเส้นทางที่งดงาม แตกต่างจากการล่องเรือ ในแม่น้ำโขงบริเวณสามเหลี่ยมทองคำมาก เพราะแม่น้ำโขงบริเวณนี้มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และ วิถีชีวิตวัฒนธรรมชนบทมาก สามารถนำไปจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการ เรียนรู้ระบบนิเวศวัฒนธรรม ได้อีกในโอกาสต่อไป

ภาพที่ 1-33 กิจกรรมสำรวจเส้นทางในแม่น้ำโขง

คณะผู้วิจัยและผู้นำชุมชนบ้านสวนดอก และปลัดอบต. เดินทางไปสำรวจเส้นทางจากจุดผ่อนปรนบ้านสวนดอกไปบ้านศรีเมืองงามเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2552 พบว่ายังไม่มีความสะดวกเนื่องจากยังขาดผู้ประสานงานในพื้นที่ สปป.ลาว ผู้นำของบ้านสวนดอก

คณะผู้วิจัยและผู้นำชุมชนบ้านสบกกเดินทางไปสำรวจพื้นที่เมืองโบราณสุวรรณโคมล่ำ วัดไทลื้อ และชุมชนบ้านใหม่ร่มเย็นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2552 และวันที่ 10 พฤษภาคม 2552 พบว่ามีความสะดวกในการเดินทางดี แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจมากและผู้นำและตำรวจ ทหารให้ความร่วมมือดี

เส้นทางท่องเที่ยว “อิสระแห่งสายน้ำ”

เส้นทางครึ่งวัน (ตามรอยเมืองโบราณสุวรรณโคมล่ำ)

ลงเรือที่ท่าบ้านสบกก เดินทางไปบ้านใหม่ร่มเย็น สปป. ลาว ที่เขื่อนเมืองโบราณสุวรรณโคมล่ำ
เที่ยวหาดหินบ้านสบกก เดินทางกลับบ้านสบกก

เส้นทาง 1 วัน

ลงเรือที่ท่าบ้านสบกก ชมวิวสวยระหว่างเส้นทางในลำน้ำโขง เดินเล่นบนลานหินเพื่อนวดฝ่าเท้าบนหาดข้างต่าย ชมและศึกษาระบบนิเวศบนลำน้ำโขง เช่นหาดหินกรวดมนหลากสี หาดไชนก และพันธุ์พืช นั่งเรือไปแอ่วลาวที่บ้านใหม่ร่มเย็น สปป.ลาว ชมเมืองโบราณสุวรรณโคimbra ล่องเรือไปกราบพระสิงห์คำและพระสามสีพระคู่เมืองบ้านแซว หรือล่องเรือเลียบสุวรรณโคimbra ไปหาดหินบ้านสวนดอก เก็บสาหร่ายไถในแม่น้ำโขง ผ่านจุดผ่านแดนไทย-ลาว แอ่วลาวที่บ้านสวนดอก ไหว้พระเจ้าหลวงวัดสวนดอก และกลับมาพักโฮมสเตย์ที่บ้านท่าขันทอง

ภาพที่ 1-34 แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางอิสระแห่งสายน้ำ

3. ผลการเจรจาความร่วมมือกับผู้นำของ สปป.ลาว

หลังจากสร้างเส้นทางเชื่อมโยงกับ สปป.ลาวเรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยและผู้นำชุมชนบ้านสบกก ได้เดินทางไปพบกับนายบ้าน ตำรวจและทหารบ้านใหม่ร่มเย็น สปป.ลาว เพื่อขออนุญาตผ่านแดนและขอความร่วมมือในการนำนักท่องเที่ยวไปไหว้พระที่สุวรรณโคimbra ดังนี้

ผลการพบปะและเจรจาสร้างความร่วมมือทางการท่องเที่ยว ผู้นำฝ่ายลาวอนุญาตให้ผ่านแดนที่ด่านทหารตำรวจโดยต้องแจ้งชื่อ หมายเลขประจำตัวประชาชน และค่า เหยียบแผ่นดิน 50 บาท โดยฝ่ายลาวจะเป็นผู้จัดการถือตั๋วบริการรับส่งนักท่องเที่ยวระหว่างทำน้ำกับสุวรรณโคมคำ ซ่อมแซมทางขึ้นลงทำน้ำ และจัดผู้คุ้มครองระหว่างการเดินทาง และประสานงานกับชาวบ้านให้จัดเตรียมดอกไม้ไหว้พระสำหรับนักท่องเที่ยว ด้านมณฑลเทศกัในพื้นที่ ลาวยังไม่มีความพร้อมเนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนเป็นคนที่มาจากต่างพื้นที่ที่ไม่มีความรู้เรื่องสุวรรณโคมคำ และอยู่ในช่วงการปิดภาคเรียนฤดูฝน เพื่อให้ครูและนักเรียนกลับไปทำการเกษตร

4. ผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาในเส้นทางนี้คือทำน้ำบ้านสบกก เนื่องจากเป็นจุดแรกที่จะสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนและกลุ่มประมงบ้านสบกก ได้เสนอการปรับปรุงทัศนียภาพ ทำน้ำบ้านสบกกและหาดโก๊กโก่ซึ่งเป็นจุดลงเรือของนักท่องเที่ยว โดยกลุ่มประมงได้ร่วมแรงร่วมใจกันไปเก็บหินที่หาดหินเกาะช้างตายกลางแม่น้ำโขงมาทำทางเดินเท้าและเตรียมทำหาดหินนวดฝ่าเท้า มีการปรับพื้นที่จัดทำที่พักผ่อนชมวิว สร้างห้องน้ำใหม่ สร้างสวนหย่อมและเรืออวนศาลาเก่าที่ ผุพังออก และจัดทำป้ายบอกทางไปทำน้ำ ทำทางเดินไปลงเรือให้สะดวกกว่าเดิมและทำการซ่อมแซมซุชีพให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ โดยการดำเนินการนี้ได้รับการสนับสนุน การก่อสร้างจาก อบต. และ โครงการวิจัยออกค่าใช้จ่ายค่าน้ำมันเรือ ค่าปรับพื้นที่และค่าอาหารให้แก่ชุมชนและร่วม กิจกรรมการเก็บหินกับกลุ่มประมงด้วย ซึ่งทำน้ำบ้านสบกกมีความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

ภาพที่ 1-35 กิจกรรมเก็บหินเพื่อทำลานหินนวดฝ่าเท้า

ภาพที่ 1-36 การปรับปรุงทำนน้ำบ้านสบกกและที่พักผ่อนชมวิว

5. ผลการทดสอบเส้นทาง

การทดสอบเส้นทางดำเนินการ 2 คณะคือ

5.1 คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเส้นทางโดยทำการประเมินภายในคณะผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มประมงและผู้นำอบต. ถึงความเหมาะสมของเส้นทาง ประเมินศักยภาพโดยใช้ 6As ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนที่ 2 ของบทนี้ และทำการ ตรวจสอบความพร้อมของชุมชนโดยการสอบถาม และตรวจเยี่ยมก่อนทำการทดลองเส้นทาง

5.2 ทดสอบโดย เชิญผู้แทน จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงราย ผู้แทนสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ผู้แทนตำรวจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาจารย์ผู้สอนด้านการท่องเที่ยว ผู้แทน อบต.และผู้แทนสื่อมวลชน จำนวน 16 คน ทดลองท่องเที่ยวตามเส้นทาง ทางน้ำที่จัดทำขึ้นในวันที่ 25 พฤษภาคม 2552 เป็นเวลา 1 วัน ทำการ ประเมิน ความเหมาะสมของเส้นทางโดยใช้แบบสอบถาม ประเมิน ศักยภาพและความพร้อม ของชุมชนร่วมกับการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน

ผลจากการประเมินโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและการจัดเวทีสนทนา พบว่าผู้ร่วมทดสอบเส้นทางมีความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเห็นว่าเส้นทางมีความเหมาะสม มีสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยว มีการบริการต่างๆเพียงพอโดยเฉพาะการต้อนรับที่ประทับใจ แต่นักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาเรียนรู้จริงๆควรใช้เวลาท่องเที่ยวในบ้านแซวมากกว่า 1 วัน เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เวลาและงบประมาณของนักท่องเที่ยวรวมถึงพฤติกรรมอื่นๆ แล้วคณะผู้วิจัยเห็นว่าเส้นทางที่สร้างขึ้นใหม่มีความเหมาะสมที่จะแนะนำให้เส้นทางท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัด ดังจะเห็นได้ จาก

การที่ ททท. ได้แนะนำเส้นทางนี้ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ให้จัดรายการผู้ว่าพาเที่ยวโดยใช้ตำบลบ้านแซว เป็นแหล่งท่องเที่ยว สื่อมวลชนต่างๆก็ได้้นำโปรแกรมท่องเที่ยวไปนำเสนอต่อสาธารณะหลายรูปแบบทั้ง สิ่งพิมพ์และรายการสารคดีท่องเที่ยว และททท. ยังได้เลือกโปรแกรมเดียว วันนี้ไปจัดกิจกรรมวันเด็ก สำหรับเยาวชนในจังหวัดเชียงรายเดือนมกราคม 2553 อีกด้วย รายละเอียดความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังปรากฏในตารางที่ 1-8 และตารางที่ 1-9

ภาพที่ 1-37 กิจกรรมทดสอบเส้นทาง

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามมีดังนี้

ตารางที่ 1-8 การประเมินศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

จุดท่องเที่ยว	รายการประเมิน	ระดับ
บ้านไถลื้อ	1. ความสะอาด ความเรียบร้อยของชุมชน	ดี
	2. การต้อนรับ	ดีมาก
	3. การจัดพิธีกรรมและการแสดง	ดี
	4. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	ปานกลาง
บ้านสบกก- กิจกรรม ล่องเรือ	1. ความสะอาด ความเรียบร้อยของท่าน้ำ	ดีมาก
	2. การต้อนรับ / การอธิบายของมัคคุเทศก์นำชม	ปานกลาง
	3. ความปลอดภัยในการเดินทาง	ดี
	4. ความน่าสนใจของกิจกรรมล่องเรือ	ดีมาก
สุวรรณโคมคำ	1. การเดินทาง	ดี
	2. การต้อนรับ / การอธิบายของมัคคุเทศก์นำชม	ปานกลาง
	3. ความปลอดภัยในประเทศ สปป.ลาว	ดี
	4. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	ดี

ตารางที่ 1-8 (ต่อ)

จุดท่องเที่ยว	รายการประเมิน	ระดับ
	5. การต้อนรับ / การอธิบายของมัคคุเทศก์นำชม	ปานกลาง
	6. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	ปานกลาง
วัดสวนดอก	1. ทัศนียภาพโดยรวม	ปานกลาง
	2. การต้อนรับ/ การอธิบายของมัคคุเทศก์นำชม	ดี
	3. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	ดี
ดูงานข้าวกล้องอินทรีย์	1. การต้อนรับ/ การอธิบายของมัคคุเทศก์นำชม	ดี
	2. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	ปานกลาง
ดูงานการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด	1. การต้อนรับ / การอธิบายของมัคคุเทศก์นำชม	ปานกลาง
	2. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	ดี
กิจกรรมกลุ่มโฮมสเตย์	1. การต้อนรับ/ การนำชมสถานที่	ดีมาก
	2. การแสดงกลองยาว	ดีมาก
	3. มาตรฐานและความน่าสนใจของบ้านพัก	ดีมาก
	4. ปริมาณและรสชาติของอาหาร	ดีมาก
ความเห็นอื่นๆ	เวลา 1 วันน้อยเกินไปสำหรับเส้นทางนี้ควรให้นักท่องเที่ยวพักค้างคืนในหมู่บ้าน	

จากตารางที่ 1- 8 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้คะแนนสูงสุดในระดับดีและดีมากตามลำดับคือ กิจกรรมของกลุ่มโฮมสเตย์ รองลงมาคือหมู่บ้านไทลื้อ กิจกรรมล่องเรือบ้านสบกก วัดสวนดอก สุวรรณโคมคำและการดูงานวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ

ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคือการปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์และบริการ รวมถึงการนำแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาใช้พัฒนาการท่องเที่ยวเช่น การรักษาเอกลักษณ์ท้องถิ่น การนำภูมิปัญญามานำเสนอและทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังรายละเอียดในตารางที่ 1-9

ตารางที่ 1-9 ความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรมทดสอบเส้นทางท่องเที่ยว

หน่วยงาน	ความเห็นทั่วไป	สิ่งที่ควรปรับปรุง
ผู้แทน ททท.	- ดีใจที่เห็นท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและดูแลตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ ททท. ที่ต้องการให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยว	- โปรแกรมทัวร์ที่จะขายให้นักท่องเที่ยวควรวางไว้เวลามากกว่านี้
	- การท่องเที่ยวชุมชนมีความสำคัญตรงที่ชุมชนต้องรักตนเองก่อน นักท่องเที่ยวจึงจะช่วยชุมชนดูแลรักษา	
	- ชุมชนแห่งนี้มีความพร้อมด้านสถานที่และการต้อนรับที่ดีมาก	- ควรเชื่อมโยงเรื่องราวเส้นทางการเดินทางของกลุ่มไทลื้อ
สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา	- ความเด่นของโปรแกรมอยู่ที่การเดินทางไปสปป.ลาวและโบราณสถานในประเทศไทย	- ควรมีมัคคุเทศก์ฝ่ายลาวจะช่วยทำให้เรื่องราวมีความชัดเจนและสืบค้นต่อไปได้
		- การแสดงของไทลื้อยังไม่เข้มข้นควรดูงานไทลื้อที่ อ.เชียงคำเพิ่มเติม
เชียงรายไกด์บุ๊ก & ข่าวเชียงราย Today	- การท่องเที่ยวท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวหลัก เพราะเชียงรายมีพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและมีทรัพยากรมากแต่ยังขาดการเผยแพร่ การมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเส้นทางใหม่เพิ่มเป็นเรื่องที่ดี	- ทำอย่างไรจึงรักษาศิลปวัฒนธรรม เช่น โสมสเดย์ที่รักษาประเพณีดั้งเดิมเอาไว้
	- ความน่าสนใจของกิจกรรมนี้คือสุวรรณโคมคำ ร่องรอยการอนุรักษ์และวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงซึ่งนักท่องเที่ยวชอบ	- ควรสร้างความเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ของสองฝั่งโขงเข้ากับโปรแกรมท่องเที่ยวโดยเน้นความเชื่อว่าการได้ไหว้พระสองฝั่งโขงเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

ตารางที่ 1-9 (ต่อ)

หน่วยงาน	ความเห็นทั่วไป	สิ่งที่ควรปรับปรุง
	การเลี้ยงจิ้งหรีด(คอน โดจิ้งหรีด) เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว	-การเลี้ยงจิ้งหรีดควรทำการตลาด ทำให้ท้องถิ่นเป็นนักรถตลาดเช่นช่องทางและการแปรรูปผลิตภัณฑ์
	ข้าวกล้อง สมุนไพร	-ควรขอ อ.ย.ให้กับผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค
	ทำเรือสะอาด การผูกเรือแปดเป็นภูมิปัญญา เพราะทำให้เรือไม่โคลงเคลง นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัย	-ทำอะไรให้การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่จัดการได้
ภูธรนิวส์ล้านนา	-มีความประทับใจเรื่องการต้อนรับและความสะดวก	- การเลี้ยงจิ้งหรีดทำรายได้สูง ควรประชาสัมพันธ์ให้นักมาศึกษาดูงาน
North Today	-ลูกค้าของการท่องเที่ยวเส้นทางนี้น่าจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจเฉพาะ(Niche) และกลุ่มศึกษาดูงาน	- ควรส่งข้อมูลให้นักท่องเที่ยวล่วงหน้าเพื่อกระตุ้นความน่าสนใจ
		- สถานที่ต่างๆ และที่ดูงานควรมีมีคฤหาสน์และ/หรือ เยาวชนผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เพาะเลี้ยงที่ยังสื่อสารกับนักท่องเที่ยวยังไม่ดีพอ
น.ส.พ.ล้านนา	-เคยมาสำรวจเกาะแก่งเส้นทางนี้มาแล้ว เคยคิดว่ายังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เมื่อเปรียบเทียบกับสิบสองปันนาและเวียงจันทน์ที่มีความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และความเชื่อ	-ควรเล่าเรื่องราวต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตหลายภาษา

ตารางที่ 1-9 (ต่อ)

หน่วยงาน	ความเห็นทั่วไป	สิ่งที่ควรปรับปรุง
น.ส.พ.ล้านนา	มีความสำคัญ คนที่มีเงินแต่ไม่มีความสุขจะพอใจมาเที่ยวที่นี่	
	การร้องเพลงและเป่าแคนต้อนรับนักท่องเที่ยวของชาวบ้านที่บ้าน โสมสเดย์เป็นสิ่งดี มีเยาวชนกับผู้ใหญ่ทำกิจกรรมร่วมกันทำให้มีความน่าสนใจ	-ที่บ้านสบกกควรให้คู่วิดีโอสั้นๆ ก่อนเดินทางข้ามไปลาวเพื่อให้ได้เรื่องราวและควรไปในช่วงเย็นเพื่อจะได้เห็นพระอาทิตย์ตกและวิถีชีวิต
	ภาพลักษณ์ของพื้นที่นี้เดิมคือแหล่งยาเสพติดในฝั่งตรงกันข้าม ถ้ามีการท่องเที่ยวน่าจะช่วยแก้ปัญหาเสพติดได้ดีขึ้น	
ชมรมท่องเที่ยวแม่ยาว	ความน่าสนใจคือการเดินทางไป สปป.ลาวและกิจกรรม โสมสเดย์	-เวลาน้อยไป เวลาที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมนี้คือ 2 วัน 1 คืน
สำนักงานตำรวจท่องเที่ยว	ประทับใจในการต้อนรับมาก	- วิทยุรถขอขบกิจกรรมแก้มปึ้งและกิจกรรมกลางคืน หากทำได้ก็จะน่าสนใจมากขึ้น
ผู้แทนชุมชน	การท่องเที่ยวทำให้คนร่วมกันรักษาวัฒนธรรม ประเพณี สร้างรายได้ ทำให้เยาวชนมีกิจกรรมไม่ไปมั่วสุมกับยาเสพติด คนในชุมชนช่วยกันเป็นรั้วของชาติ	

สรุปผลการทดสอบผู้ร่วมกิจกรรมทุกคนมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในเส้นทางใหม่ที่สร้างขึ้น โดยเห็นว่าจุดสำคัญ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว คือเมืองโบราณสุวรรณโคมคำ แต่เมื่อประเมินแล้วพบว่าการบริหารจัดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวของบ้านแซวสร้างความประทับใจได้มากกว่าและการต้อนรับของประชาชนบ้านแซว โดยเฉพาะกลุ่มโสมสเดย์บ้านท่าขันทองเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวชอบ และมีความประทับใจมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเช่นระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวที่

น้อยไปสำหรับผู้สนใจโบราณสถานและประวัติศาสตร์ และการ นำเสนอ เรื่องราว ให้นักท่องเที่ยว
รับทราบก่อนการเดินทาง เพื่อสร้างความสนใจ